

neprisklausoma lietuva

SENIAUSIAS LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR. 9 (1136) * XXVIII METAI *** ** 1969 M. VASARIO -- FEVRIER -- FEBRUARY 26 d. ***

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** ** Postage paid at Lachine, P.Q.

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Iš 9 aukšto išmestas kompiuterių spausdintos juostos, kabo ant lempų stulpų McKay gatvėje.

STUDENTŲ TERORAS MONTREALYJE

Plačiai nuskambėjo apie 90-ties studentų "revoliucionierių" žygdarbiai Sir George Williams universitete. Šio universiteto, kurį lanko virš 17,000 studentų, elektroninių apskaičiavimo centrą užėmė būrelis protestuojančių studentų, išlaikę jį okupavę apie 2 savaites, ir, kai administracijos pakviesta policija juos pradėjo jėga iškraustyti, sudaužė bei išmetė pro langus milijoninės vertės įrengimus, duomenis ir svarbius dokumentus. Tarpe 90-ties suimtųjų yra 23 studentai iš Karibų salų, 14 iš Anglijos, 4 iš JAV-ų ir po vieną iš Naujosios Zelandijos, Portugalijos ir Italijos. 42 iš jų yra negrai, 48 užsieniečiai. 28 iš suimtųjų nebuvo net studentai. Dar septyni suimtieji buvo paleisti kaip nepilnamečiai.

Šis Kanadoje dar negirdėtas studentų teroras prasidėjo, kai keli negrų kilmės studentai, ne išlaikę biologijos egzaminų, apkaltino profesorį Perry Anderson, jog jis diskriminuoja negrus. Nors tie kaltinimai pasirodė išlaužti iš piršto, mažytė radikalių kairių pažiūrų studentų ir nestudentų grupelė (jie visi pasirodė esą marksistai ir komunistai) vykdė jau nuo seniau paruoštą revoliucinį planą. To plano autoriais, policijos žiniomis, yra ir 6 to paties universiteto profesoriai. Šiuo metu RCMP tiria visų nekanadiečių studentų praeitį ir politinę veiklą ir netrukus pasiūlys Kanados vyriausybei, kad panašaus plauko "svečius" daugiau Kanadon neįsileistų.

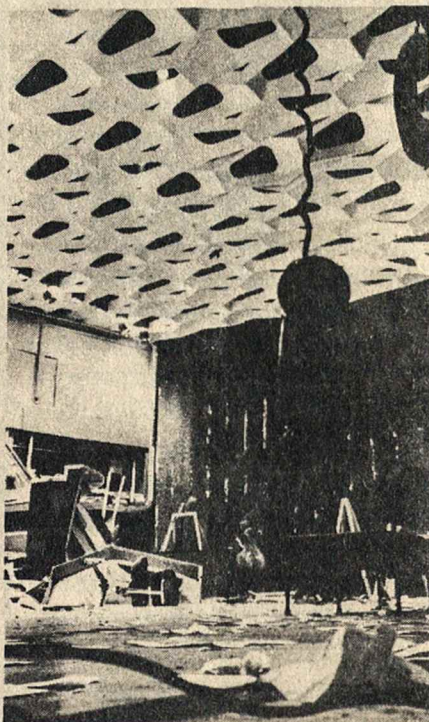

Baldų barikada, kuria "sukilę" studentai buvo atsitverę nuo policijos.

Jeigu daugelis atlaidesnių žmonių anksčiau dar abejojo studentiško revoliucijų komunistinėmis šaknimis, po šio brutalaus išsišokimo galės savo nuomones pakeisti. Tarp kita ko, galės ir mūsų ministeris pirmininkas, rimčiau pasiklausyti patarimo, kad Kanadon neįsileisti tarptautinių prokomunistinių arba marksistinių agitatorių, kurie dar visai neseniai aplankę didžiuosius Kanados

universitetus, prisakė krūvas kiršinančių kalbų.

Galų gale, gal tai pabudins ir snaudžiančius tūkstančius padorių studentų iš miego ir jie aktyviau pasireikš gindami savo įsitikinimus bei savųjų universitetų turtą bei patalpas.

Bombos išdraskytas Montrealio biržos vidus.

59-oji BOMBA MONTREALYJE

2 val. 48 min. p. p. Montrealio biržos moderniuose rūmuose sprogo stiprus dinamito užtaisas, padarydamas apie pusę milijono nuostolių. Tik nepaprasto atsitiktinumo bei laimės dėka, nežuvo nei vienas žmogus. Buvo sunkiau ir lengviau sužeisti 27 žmonės. Įtariama, kad pastarieji teroristiniai žygiai vykdomi kairiųjų separatistų grupės, nes sprogdinimai nukreipti prieš pasiturinčius angliškai kalbančius asmenis bei įmones. Kai kurie spėlioja, jog tai kelių psichopatų darbas.

Ši teroro banga jau pradeda ir kaikuriuos buvusius ar tebesančius separatistų simpatikus kiek atšaldyti. Štai, prieš keletą dienų ir Quebeco provincijos švietimo ministeris Jean-Guy Cardinal pareiškė, kad "aš nematau, jog mes turėtume bandyti separatizmą... Jeigu atsi-skirtume, būtume tik tai šeši milijonai tarpe 220 milijonų". Jo mintis lyg ir paantrino ministeris pirmininkas Trudeau, kuris Quebeco miesto karnavalo proga pasakė: "Tiktai tada esame kolonizuojami, jeigu manome, kad esame tokie. Esame mažuma, jeigu galvojame, kad esame mažuma. Jeigu galėsime pasigydyti iš šio nuplakto šuns komplekso, jeigu nustosime nuolat prašę specialaus apsi-

jimo su mumis, tada ir nebeturėsime tiek problemų".

Pažymėtina, kad separatistai grąsino ministerį pirmininką nužudyti šio vizito metu, o tačiau minios jaunų bei senų, užpildžiusios senosios provincijos sostinės gatves bei gatveles, entuziastingai šaukė jam: "No-rime Trudeau!"

PERU SUKA Į KAIRĘ?

Peru pasirašė prekybos sutartį su Sovietų sąjunga. N. V. Zinovjevas pasiskubino užtikrinti, kad "sovietų vyriausybė ieškanti santykių su visom valstybėm ir respektuosianti kitų politinius, socialinius bei ekonominis įsitikinimus". Kiek tokie patikrinimai verti, žino visos valstybės, kurios su Maskva buvo seniau pasirašiusios įvairias nepuolimo bei draugystės sutartis. Nenuostabu tad, kad JAV-bės Peru valstybėje vykstančius įvykius seka su didžiu susirūpinimu. Įtampą didina ir neseniai Peru įvykdytas Standard Oil kompanijos nacionalizavimas, nes šios bendrovės savininkai yra amerikiečiai. Naująjį prezidentą Nixoną kongresas ragina imtis skubių ir griežtų žygių, kad būtų apsaugotas JAV-ų turtas.

TRUMPAI APIE VISKĄ

GREČKO DĖMESIUI!

Anglijos apsigynimo ministeris Denis W. Healey, kalbėdamasis su vokiečių "Der Spiegel" žurnalistais, užtikrino, kad karo atveju, Viduržemio jūroje esantieji sovietų karo laivai būtų kelių minučių bėgyje visi paskandinti.

JUGOSLAVAI NEDALYVAUS

Mika Spiljak, Jugoslavijos federalinės valdžios šefas, lankydamasis Budapešte ir kalbėdamasis su Vengrijos KP centrinio komiteto sekretoriumi Bewa Biszku pareiškė, kad Jugoslavija tikrai nedalyvausianti gegužės mėn. Maskvoje šau-

kiamame pasaulio komunistų suvažiavime.

TRAGIŠKOS SKAITLINĖS

Anglijoje paskelbtomis statistikos duomenimis tvirtinama, kad 1968 m. automobilių avarijose žuvo 6,800 asmenų. Sunkiai sužeistų buvę 88,600 ir lengvai sužeistų - 253,700 žmonių.

SKAITANTIS DIDMIESTIS

Kaip praneša Vietnamo informacijos ministerija, Saigone duoti leidimai leisti 10 naujų dienraščių. Iki šiol ten išeidavo net 36 dienraščiai: 22 vietnamiečių, 10 kiniečių, 3 anglų ir 1 prancūzų kalbomis.

PERTEKLIUS-NEDATEKLIUS

Budapeštas turi perteklių netekusių moterų - net 250,000. Tuo pačiu metu stokoja nevedusių vyrų - vos 70,000. Vengrijos valdžia labai tuo reikalu susirūpinusi ir nežino kaip tą problemą išspręsti. O mes galime pasiūlyti net du sprendimus: arba legalizuoti poligamiją, arba nuversti komunistinę valdžią ir prisivilioti atgal 1956 metais pabėgusius vyrus.

ANGLAI ATSIKANDO DANTIS

Anglijos sveikatos ministerijos pranešimu, 17,000,000 krašto gyventojų yra praradę visus savo dantis.

ANTIKOMUNIZMAS SOVIETU SAJUNGOJE?

Nuo sausio 1 d. Sovietų Sąjungoje uždrausta įvežti prancūzų komunistišką laikraštį "Les lettres françaises". Ši žinia skirta "Liaudies Balsui", "Laisvei" ir kitiems panašiams.

MIŠIOS NEREIKALINGOS?

90% Olandų galvoja, kad galima būtų geru kataliku net ir nelankant bažnyčios. Tačiau 63% tikinčiųjų vistiek ateina bažnyčion kiekvieną sekmadienį. Taip praneša Rotterdamo pastoralinis institutas.

YLA LENDA IŠ MAIŠO

Kai Vilniuje aukštesnieji komunistų pareigūnai vis dar stengiasi įrodinėti, kad Lietuva niekad nesanti buvusi tokia nepriklausoma, kaip dabar, vienas po kito iškyla liudininkai, kurie bent mirdami liudija, kad ištikrųjų yra visiškai atvirkščiai.

Šių metų sausio 12 d. Maskvoj staiga mirė toks Anatolijus Švecovas, gimęs Sibire, ruso geležinkelinko šeimoj. Lietuvoj niekad negyvenęs ir iki 1949 metų (iki 43 m. amžiaus) su Lietuva iš viso nieko bendra neturėjęs ir apie ją greičiausiai nieko nei nežinojęs. Betgi dabar, jau 15 metų, jis - "Lietuvos ambasadoriaus" Maskvoje pavaduotojas. Mat, stengdamies vaidinti "nepriklausomybę", bolševikai yra įtaisę Maskvoje vilniškių vietininkų "nuolatinę atstovybę", kurioje atstovą pasirenka ką nors iš Lietuvoj bent kiek gyvenusių, bet, štai, jo pavaduotoju laiko ką nors iš saviškių. Ir taip per pastaruosius 15 metų sibiritis Švecovas, esą, "daug ir sėkmingai dirbo sprendžiant TSRS centrinėse įstaigose respublikos keliamus klausimus" (Tiesa, 1969. I. 14).

Taip, vadinasi, reiškiamsi "respublikos nepriklausomybė": jos reikalus sprendžia "TSRS centrinės įstaigos", o tuos reikalus aiškina tų pačių įstaigų paskirti švecovai...

Maža to: Švecovas, esą, "aktyviai dalyvavo pertvarkant respublikos žemės ūkį, stiprinant kolūkinę santvarką, vystant pramonę". Nes, prieš paskiriamas Lietuvos reikalams atstovauti, ketverius metus, nuo 1949, Švecovas buvo Lietuvos kolchozinimo prižiūrėtojas maskvinėje kolchozų tarnyboje.

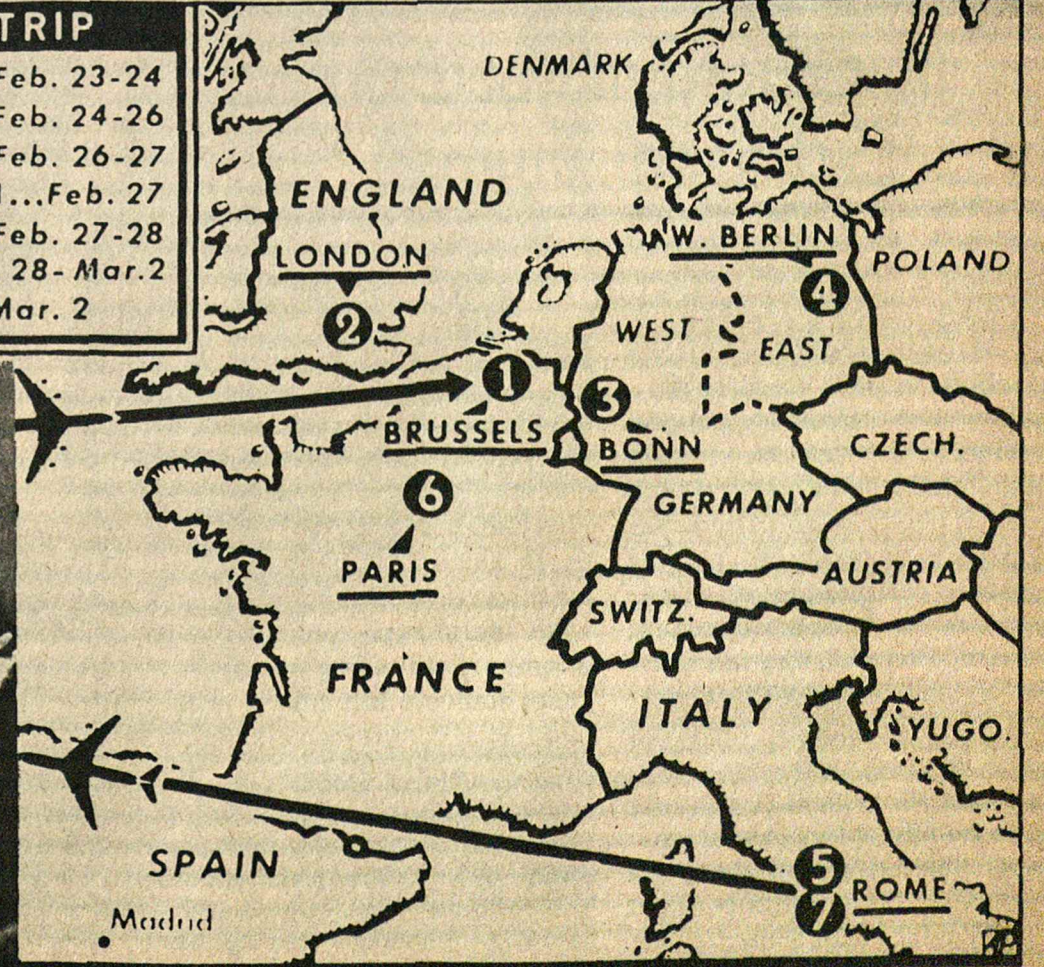
Tie dalykai nėra naujiena, tik vieši jų paliudijimai pačios komunistų partijos spaudoj yra mirtini smūgiai, pavyzdžiui Diržinskaitės ir panašių "deputatų" pasakoms apie jų tariamą savarankiškumą Lietuvoj ir neva Lietuvos darbo žmonių valiai atstovavimą. (Elta)

NIXON TRIP

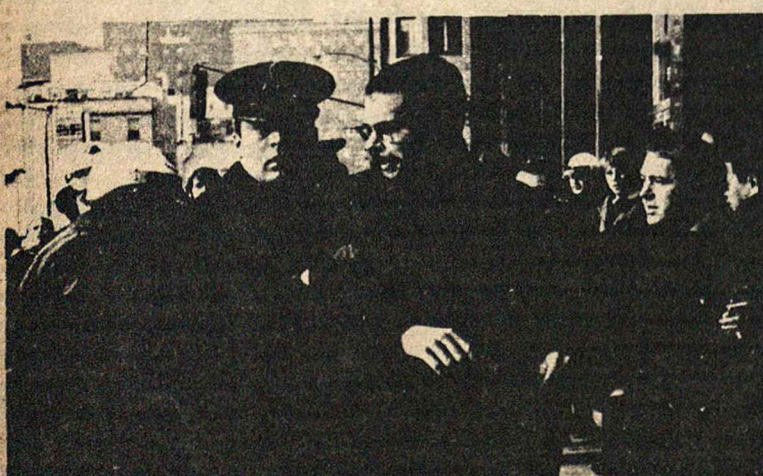
- 1 BRUSSELS...Feb. 23-24
- 2 LONDON...Feb. 24-26
- 3 BONN...Feb. 26-27
- 4 WEST BERLIN...Feb. 27
- 5 ROME...Feb. 27-28
- 6 PARIS...Feb. 28-Mar. 2
- 7 ROME...Mar. 2

JAV-bių prezidento R. Nixono numatytos kelionės Europon planas. J.F. Kennedy, lankęs Europą 1963 metais, buvo paskutinis prezidentas, ryžisius tokiai kelionei.

Minios žmonių stebi studentų vandalizmą.

Pirmas suimtas "maištininkas".

ne priklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office
Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.

LEIDŽIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyriausias redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Vyr. redaktoriaus pavaduotojas Vacys Žižys.
Administratorius ir techninis redaktorius Pranas Paukštaitis.

TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal-- Quebec-- Canada.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:
Kanadoje\$6.00 Canada.....\$6.00
JAV ir Pietų Amerika...\$6.50 USA & South America.\$6.50
Visur kitur.....\$7.00 Other Countries....\$7.00
Atskiras numeris.....\$0.15 Single copy.....\$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba p-to ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

P A M I N K L A S J O N U I K A R D E L I U I

Jau laidotuvių metu teko išgirsti nuomonių, kad, girdi, reikėtų mirusiam "Nepriklausomos Lietuvos" redaktoriui ir visuomenininkui Jonui Kardeliui pastatyti užsitarautą ir deramą paminklą.

Kokią paminklą? Joks tvirtiausio granito ar puikiausio marmuro paminklas gi negalės būti jo didžiadvasių darbų tikras įvertinimas. Tokį jam, kaip ir kitiems mūsų tautos veikėjams, tikriausiai pastatysime, bet ar jo bus gana? Ar tai jau ir bus jo rašyto ar nerašyto testamentą įvykdymas? Tikrai ne!

Mūsų išmanymu, reikėtų visai rimtai pagalvoti kaip ir kokių būdų mes visi, nuostoję šio brangaus ir nepamainomo žmogaus, galėtume tinkamai pagerbti jo atminimą. Pirmiausia, ir mes neabejojame, kad tam pritartų ir pats velionis, reikėtų stengtis visomis jėgomis išlaikyti gyvą jo numylėtą "Nepriklausomą Lietuvą". Ne tik išlaikyti, bet tobulinti, nuolat ieškant naujų bendradarbių, nuoširdžių rėmėjų, naujų skaitytojų ir, dar kartą, naujų skaitytojų! Niekam nepaslapstis, nes ir pats Jonas Kardelis yra rašęs šioj vietoj, kad, kaip ir visa išeivijos lietuviškoji spauda, "Nepriklausoma Lietuva" reikalinga nuolatinės finansinės paramos. Be jos - mūsų savaitraščio dienos būtų suskaidytos. Nepaslapstis ir tai, kad dabartiniai redaktoriai (išskyrus techniskąjį redaktorių, kuris eina ir administratoriaus pareigas už labai minimalų atlyginimą) tegali redagavimui skirti atliekamą nuo tiesioginio darbo laiką ir yra praktiškai neapmokami. Kad tokia padėtis negalės ilgai tęstis - aiškinti nereikia. Todėl, vardan Jono Kardelio šviesaus atminimo,

visi, kurie nuoširdžiai galvoja apie kokio nors nemaraus paminklo statymą jam, turėtų ateiti talkon jo beveik dvidešimt metų redaguotam laikraščiu.

Kaip tai padaryti? Labai paprastai! Jeigu kiekvienas dabartinis mūsų laikraščio skaitytojas atrastų nors vieną naują skaitytoją - NEPRIKLAUSOMA LIETUVA galėtų ne tik išlaikyti, bet plėstis ir tobulėti. Tik vieną naują skaitytoją! O tai šeši doleriai, kuriuos labai lengvai praleidžiame kokio nors savaitgalio proga. Betgi už šiuos kelis dolerius jus lankys visus metus, kas savaitę, lietuviškas žodis ir jūs tapsite nariu tos savo gyvosios bendruomenės, už kurią taip ilgai ir taip nenuilstamai kovojo Jonas Kardelis.

Netgi tie, kurie jau skaito vieną Kanados lietuvių savaitraštį, mūsų giliu įsitikinimu, ne tik galėtų, bet ir turėtų skaityti kitą. Tolerancija gi yra atvirumas ir kito mintims bei idėjoms. Dialogas nėra pasikalbėjimas tikrai su savim. O ir piniginiai esame jau pakankamai prasigyrę, kad bent tiek galėtume skirti savam spausdintam žodžiui.

Jeigu audra ištikus verstu stulpą vieną iš tų, kurie prilaiko jūsų namo sieną, Namas negrius - iš baimės jūs neišlakstytikit, Tik vieton ano stulpo tąją pačią dieną Tuoj kitą statykit!

Toks buvo kadaise dr. Vinco Kudirkos testamentas. Toks yra, neabejojame, ir Kudirkos testamentą vykdytojo bei jo bendraminčio redaktoriaus Jono Kardelio testamentinis žodis mums. Tesėkime jį.

Vacys Žižys

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiame skyriuje laiškai gali būti trumpinami redakcijos nuostata. Pageidautina todėl, kad šie pasiakymai būtų, kiek įmanoma, trumpesni.

IR BENDRADARBIAVIMAS
TURI DU GALUS.

Šiuo metu užsienio lietuvių bendradarbiavimas su Lietuvoje esančiais lietuviais yra aktualia tema. Ši bendradarbiavimo šūkį paleido rusai. Aišku, galvojo turėti ir politinės, ir ekonominės naudos. Šiame bendradarbiavime rusų politiką pakankamai aptarė lietuviškieji veiksniai, kad prijaukint lietuvių prie esamos padėties, o tada lengviau pasauliui pasiaiškinti, kad okupuotieji kraštai rusais patenkinti. Todėl ir rusams pasidavę lietuviai taip uoliai puolė raginti visus lietuvius važiuoti aplankyti savo tėvynę ir

pabendraud žmogus su žmogumi. Ekonominė nauda-ekskursantų nuvežti doleriai. Nuvažiavusieji kiekvienas po pundelį dolerių paliko, o už tuos dolerius kaip belaisvius pavadžiojo po iš anksto numatytas ir paruoštas vietas. Kai kuriems pavyko išsipašyti aplankyti savo gimines. Leidimus gavo dienai, pusei dienos, o kiti turėjo pasitenkinti tik dviem valandom. Vienas pasakoja, kad per dvi valandas nespėjo nei išsibučiuoti nei išsiverkt, o apie pasikalbėjimą nebuvo nė ko galvoti ir krintosi tuo apsilankymu, nes padarė ir sau ir savo giminėms tik širdgėlą.

Rusai metę bendradarbiavimo šūkį patys jo išsigando, kad užsieniečiai gali pamatyti rusišką tikrovę, todėl ir saugo, kad žmogus su žmogumi nesutiktų. O kad ir per valandas susitikimą ir palydovų akivaizdoje vis tik šis tas sužinoma. Va, pavyzdys: Amerikos lietuvis, iki kaulo raudonas, ekskursijoje nuvažiuoja į Vilnių ir išmaldauja kelioms valandoms leidimą aplankyti brolių. Brolis, kaip ir jis, jau senyvas ir be akinių neišsiverčia, o dėvi siūlais suraišiotus ir jo akims nepritaikytus. Amerikonas teirajasi, kodėl nedėvi jo atsiųstų. O tas sako, kad tavo atsiųstus ir dėviu, šituos gavau, broli. Amerikonas apstulbo. Pasiteiravo ir daugiau. Pasirodė, kad ir kiti daiktai nevysi tie patys gauti.

Ar toliau tas amerikonas liko raudonų negalėčiau pasakyti.

O ar daug geresnius išpūdžius parsivežė kiti? Štai, kito ekskursanto pasakojimas apie Druskininkų vasarvietę. Atsiradusi drąsi moteris ir atėjusi iš prausyklos visam būriui garsiai kalbėjusi, kad Amerikoje moterys kelnaites dėvinčios įvairių spalvų tik ne rudos, o Tarybų Lietuvoje reikės jau rudom vaikščioti. Žodžių prasmę pirmieji supratę vasarvietės aptarnautojai ir į prausyklą pradėjo nešti laikraščius ir kitokius po ranka pasitaikius papius. Tada drąsioji moteris priminus, kad nenuneštų "sandpaper". Tai tokie atsivežti iš Lietuvos išpūdžiai ir tik iš trumpo pasikalbėjimo. Taigi, matom, kad Lietuvą ekskursijų kitas lazdos galas atsigrižo prieš rusus. Bet jie savo politinio tikslo neatsisakys, todėl apie ekskursijas į Lietuvą kalbės mažiau, o jų vieton iš ten bus siunčiami dainininkai, o vėliau atsiras ir kitokių menininkų. O jūs čia vieni jų koncertus lankykit, kiti pikietuokit ir savo tarpe muškite. Esu priešingas A. Luko minčiai, kad atvažiavusieji ne raupso ir mūnėra ko jų bijoti ir esą, raudonais dažais mūsų smegenų neišplaus (Nepr. Lietuva 1969 m. nr. 4). V. Noreika fizinių raupų neturi, bet jei laisvu noru nuėjo rusams tarnauti, tai jo tautiniai raupai negeresni už fizinius. Bet ir vėl - ar tikrai jis atsida- vęs rusams? Į tai atsakymą gauname iš kitų faktelių. 1967 m. su siunčiamais iš Lietuvos menininkais į Montrealio pasaulinę parodą buvo ir daugiau norinčių aplankyti parodą ir ta proga pasimatyt su Kanadoje esančiais giminėmis ir kitais pažįstamais. Po ilgesnių pastangų ir susirašinėjimų pagaliau gautas atsakymas, kad ne- veikėjui išvykti galimybių nėra. O žinom, kad veikėju laikomas tas, kuris dirba rusų naudai. Neužtenka ir to, V. Noreika parvažiavęs iš Montrealio parodos "Gimtajame Krašte" pabėrė saują pasišaipymų iš čia gyvenančių lietuvių. Todėl atrodo faktai aiškūs. Tai kodėl mes turim, kaip kvailos žuvys, apie rusų pakabintą kabliuką sukinėtis ir jei į burną ir neimsim, laukt kol mums už šono užkabins? Pagaliau, kodėl mes turim būt kvailiesni už rusus? Būtų kitas reikalas, jei mes galėtumėm pasikviesti tą, ką mes norim, o ne tą, ką rusai pakiša. Ar išplaus smegenis? Smegenų plovimas vyksta kitaip, negu drabužių. Kaip išplauti drabužiai pakeičia spalvą, taip išplauti smegenis pakeičia galvo- jimą. Šias eilutes rašančiam teko susidurti su asmeniu išplautais smegenimis. Jis apie 15 metų iškankintas įvairiose Rusijos platybėse, iškentėjęs badą, gyvybę išlaikė rinkdamas iš šiukšlynų panašius į maistą trupinius, ir, pagaliau į šį kraštą atvažiavęs, aiškina, kad ten nebuvo blogai ir kitaip negalėje būt. Tokio žmogaus, kad ir kaip mes gaillimės, bet vistiek su juo

ALB KRAŠTO VALDYBOS

ATEITIES DARBAI BEI UŽDAVINIAI

Naujai išrinktosios Krašto valdybos nariai š.m.sausio 9 d. pasiskirstę pareigomis, pradėjo darbą su geriausiais norais bei ryžtu, vieningai ir nuoširdžiai dirbti lietuvių tautos ir bendruomenės gerovei.

Krašto valdyba apsvarsčiusi savo veiklos planą nutarė; vykdyti visus Krašto Tarybos atstovų suvažiavimo nutarimus, pavedimus, planuoti ir organizuoti lėšų telkimą, švietimo, kultūrinėms ir Lietuvos laisvinimo darbams, siekiant bendruomenėje lietuviybės išlaikymo ir pavergtos lietuvių tautos laisvinimo bylos palengvinimo ir laisvės bei nepriklausomybės priartinimo.

Krašto valdyba kuo nuoširdžiausiai bendradarbiaus su apylinkių vadovybėmis, seniūnijomis, visomis tautinėmis-kultūrinėmis, religinėmis, jaunimo bei profesinėmis organizacijomis.

Kreips ypatingą dėmesį į jauniosios kartos lietuviybės išlaikymą, rems pagal galimybę lėšomis jaunimo ir visas kitas organizacijas švietimo, tautiniuose-kultūriniuose darbuose. Dės pastangas keistis su didžiosios Amerikos lietuvių kolonijos kultūrininkais, tautiniam - kultūriniam bendradarbiavimui ir tampsinio bei nuoširdesnio ryšio palaikymui. Organizuos jaunimo grupę II-ji Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą 1970 metais Kanadoje. Vykdys Lietuvos Laisvinimo Komiteto pavedimus ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos nutarimus bei bendradarbiaus visais liečiančiais lietuvių tautą ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenę klausimais. Laikys ryšį su PLB laisvajame vakarų pasaulyje kraštų vadovybėmis.

Krašto valdyba dės visas pastangas, kad Australijos Lietuvių Bendruomenėje, kaip pastaraisiais metais, taip ir toliau

kalbos nebėra, nes nebematome savo pergyventos baisios tikrovės, ir visai nepajuto savo galvojimo pasikeitimo. Paimkime paprastą priedaidą, pavyzdžiui: jeigu aš pradėčiau iš p. Luko tautinių jausmų tyčiotis, ar jis ruošų man pagerbimus? Jei ruošų, tai kokioj padėty atsi- stotų ir ar būtų jo galvojimas sveikas? Ar ne tas pats su sol V. Noreika? Jis Lietuvoje iš mūsų tautybės tyčiojasi, o čia mes jį turime gerbti ir dar priekaištauti prie jo pagerbimo neprisidedantiems.

Čia trumpai paminėjau vieną bendradarbiavimo pusę. Jei redakcija leistų, kitą kartą labai norėčiau savo mintis pareikšti ir apie kitą pusę, tai savuosius drausmintojus.

Jovaras SEIBUTIS
Mielai. Laukiame. Red.

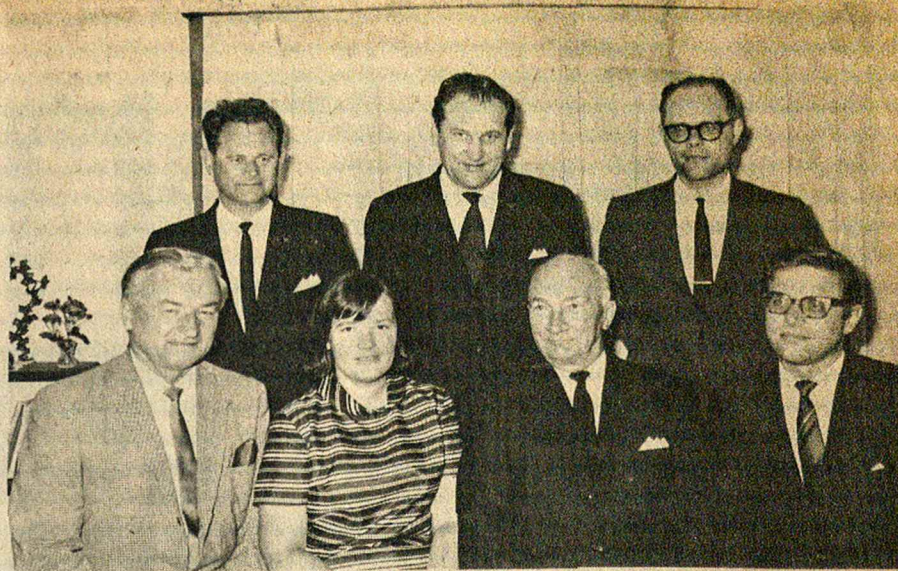
JONUI KARDELIUI MIRUS

Būti opozicijoje ir išlikti verpetuojančios lietuvių spaudos pozicijoje, pilnoj karštų versmių, mirguliuojančių spindulių, dūžių iki ašmenų atšipimo-reikia ne vien dvasinio patvarumo, plataus apsiskaitymo, mintyji- mo.

Šešiasdešimt metų išlikti lietuviškoj spaudoj, neprarandant savo veido, nepalužtant savo įsitikinimuose, neįsigylant pagarbių priešininkų-tegali asmenybė.

Tikėti savąja tauta, dėl jos kovoti svetimuose ir savuose laukuose, pagrindinai kertant rašto, visuomenės, politikos, organizacijų veikėjams, juos nesuniekinant, tik patikslinant neišbaigtas mintis, išlyginant duobėtus takus, netgi tiesiant naujus kelius-kas begali padaryti?

Be eilės kitokių nepamirštinių
Nukelta į 3 psl.

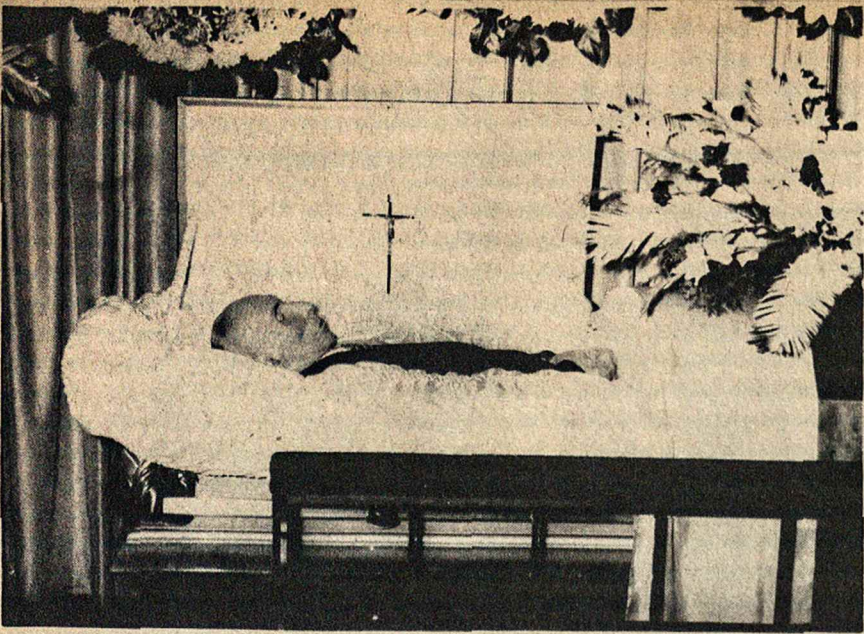
Naujoji ALB Krašto Valdyba: iš kairės: M. Zakaras - I-sis vicep., D. Burneikienė - narė jaunimo reikalams, S. Narušis - pirm., J. Maksvytis kultūros tarybos pirm.; stovi: V. Jaraš - išd., V. Aras - Asevičius - sekr. ir V. Patašius II-sis vicep.

žydėtų vienybė, bet, kad dar la- Taip pat maloniai kviečiame
biau stiprėtų nuoširdus kiek visą Australijos lietuvių jauni-
tarpusavis, tiek ir bendruome- mą jungtis į jaunimo organiza-
ninis visais aspektais bendra- cijas ar dar gausiau į bendruo-
darbiavimas. meninius darbus, kad įdiegti
jaunystės ryžtingą tautinį idea-

Krašto valdyba maloniai kvie- čia mielus tautiečius visais at-
žvilgiais paremti mūsų pastan- lizmą ir kad pasiruošti Australi-
gas, o svarbiausia, jauniosios jos Lietuvos Bendruomenės
vyresniosios kartos tautines - vadovavimui ir lietuvių tautos
tęstinumui.

Australijos Lietuvių Ben-
druomenės Krašto Valdyba

Brangiam lietuviui ir Montrealio Lietuvių B-nės nariui Jonui Kardeliui mirus, p. E. Kardelienei ir artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą K.L.B. Montrealio Apylinkės Valdyba.
Redaktoriui, Visuomenininkui JONUI KARDELIUI mirus, sol. Elzbietai Kardelienei gilią užuojautą reiškia L.K. Mindaugo Šaulių Kuopos Valdyba.
Redaktoriui ir Kovotojui už savo šalies ir žodžio laisvę JONUI KARDELIUI palikus mus, jo žmonai Lietuvos Valst. Operos solistei E. Kardelienei užuojautą reiškia Šv. Kazimiero parapijos choras ir jo vedėjas A. Ambrozaitis.
Savo gyvenimą už Istorinės Lietuvos laisvę ir Jos vaikų gerovę aukavusiam A. A.
JONUI KARDELIUI mirus, jo žmonai - kelionės padėjėjai Elzbietai Kardelienei ir artimiesiems reiškiu gilią užuojautą ir prašau Aukščiausio Jai paguodos ir stipry- bės naujame likimo kelyje. Bronius Abromonis.
Šią sunkią valandą tyloje esame su Jumis, Gerb. Ponio Kardeliene, leiskite pasidalyti šiuo Jūsų giliu skausmu. Gretė ir Juozas Lukošūnai.
Tauriam lietuviui JONUI KARDELIUI mirus, jo žmoną Elzbietą Kardelienei ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame Marytė ir Vacys Ž i ž i a i.
Redaktoriui ir visuomenininkui JONUI KARDELIUI mirus, jo žmonai Lietuvos Valstybės operos solistei p. E. Kardelienei nuoširdžią užuojautą reiškia Alfredas Pusarauškas ir šeima.
Tauriam lietuviui JONUI KARDELIUI iškeliauvus amžinybėn, Elzbietą Kardelienei ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame Bronė, Marija, Živilė, Algimantas ir Jonas D i k i n i a i.
Mielam bičiuliui Jonui Kardeliui Kanadoje mirus, jo mylimai žmonai Elzbietai, giminėms taip pat artimiesiems širdingą užuo- jautą reiškia: Elena ir Juozas Pakajai Bronė ir Kazys Škirpai Natalija ir Balys Paramskai Bronė ir Pranas Skardžiai Vašingtonas.
Poniai Viktorijai Daugelavičienei ir artimiesiems, jos sesutei mirus Lietuvoje, nuoširdi užuojauta L. A. Jurgučiai.

Velionis Jonas Kardelis pašarvotas koplyčioje.
Nuotrauka R. Kunnapuu.

KELIOS ATSIMINIMŲ NUOTRUPOS APIE JONĄ KARDELĮ.

Artimų žmonių mirtis mus visuomet ištinka netikėtai. Net ir tokiais atvejais, kai klatinga liga be perstojo alina žmogaus kūną, kai protu žinai, kad paskutinė valanda nebeišvengiama, - net tada esi priblokštas, išgiręs galutinę ištarmę.

Grižta tada visi, net menkiausi, prisiminimai, nes atsiskyrimo valandą jie būna nušviesti amžinos šviesos. Tą valandą kiekvienas žino - niekas nebegriš, niekas nebeapsikartos, nieko nebebus galima pakeisti. Likusį savo gyvenimą mes apie mirusį žmogų težinosime tai, ką dabar esame savo atmintyje išsaugoję. Niekas nebeapkeisim. Niekas nepridėsime. Niekas ir jis atsiskyrusis - negalės patikslinti ar kitaip pasakyti. Jonas Kardelis, be abejojimo, kiekvienam buvo kitoks. Todėl, kad kiekvienas su juo kitur, kitaip susitiko ir kitaip pergyveno jo žodžius, jo darbus, jo jausmus. Šios kelios atsiminimų nuotrupos todėl net nepretenduoja į vispusišką Jono Kardelio asmenybės portretą, bet tėra pastabos ir įnašai vieni ar didžiulei mozaikos dalelytei.

Nuolatos mane stebino Jono Kardelio begalinis ramumas. Kantrybė. Pakanta. Nesutikau niekad šalčiau reaguojančio žmogaus. Jonas Kardelis, atrodo, niekad nesijaudino. Nepuolė panikon ar ekstazėn. Jis visados labai lėtai, apgalvodamas, pasakydavo savo nuomonę. Priimdavo visus kirčius nuolaidžia šypsena: "Tai ką gi galima dabar padaryti - yra visokių žmonių. Gal pergalvos, gal atsilaisvinti. Nemokam dar mes susikalbėti..."

Jonas Kardelis buvo viena, ir pačia svarbiausia, prasme idealus redaktorius: jis visad gindavo savo bendradarbius. Net pačius nekultūringiausius išsišokimus, taikomus, dėl kitų pasisakymo, jam, jis priimdavo stoisčiai: "Žinot, esu įpratęs. Teko man visokių dalykų pergyventi. Teko net kalėjime pasėdėti už neišduotas slappyvardes. Nekreipkit dėmesio. Pamišė..."

Nemėgo jisai leisti į ilgus ir beprasmiskus ginčus. Juo karštesnis ir įkyresnis būdavo jo oponentas, tuo šaltesnis būdavo Kardelis: "Be reikalo su tokiu pradėti kibirčius. Nesupranta, nenori suprasti jis mūsų. Nusišios jam kalbėti..."

Turiu prisipažinti, kad kartais man tokia jo laikysena atrodėdavo jau perdėta krikščioniška, todėl imdavau ginčytis. Bet jis savo lėtu, šaltakrauju sakiniu mane pristabdydavo: "Ką jūs čia dabar pradėsite aiškintis: galo nebus".

O tačiau būdavo temų, dėl kurių ir pats Kardelis neišlaikydavo šalto kraujo. Jei teisingai prisimenu, jos buvo keturios: Bendruomenė, Žodžio laisvė, aktyvus kreipimasis į pasaulį dėl Lietuvos išlaisvinimo ir Mažoji Lietuva. Tai buvo jo pasaulėžiūros pagrindiniai stul-

pai ir ramsčiai. Tiesiog neįtikėtina užsidedavo Jonas Kardelis apie juos kalbėdamas. Buvo labai aišku, kad šie dalykai jam atrodė beveik nediskutuotini. Jie buvo jam aksiomos. Aki vaizdi tiesa. Taip, sakysim, Lietuvos istorijoje kursuose jo dėstomos Lietuvos ribos (kurioms jis pats buvo nupiešęs puikų žemėlapi) jam niekad neatrodė sunkiai išmokstamu dalyku, bet tiesiog savo tautos katekizmas. Jis negalėjo suprasti žmonių, kurie dvejojo Mažosios Lietuvos priklausomybę Lietuvai. Lygiai giliai jis tikėjo spausdinto žodžio laisve. Tik po ilgo ir skaudaus svarstymo jis nespausdindavo kaikiurių poleminių rašinių. Dažniausiai todėl, kad juose būdavo grubių asmeniškų užgauliojimų, kurių teisėtumo redakcija negalėjo patikrinti.

Nemėgo Kardelis šurkštumo. Nei gyvenime, nei spaudoje. Jis, giliai apgailestaudamas, man yra daugelį kartų sakęs: "Kodėl negalima visa tai pasakyti kultūringai? Žmoniškai?" Nesuprato, ar nenorėjo jisai suprasti, dviprasmybių, cinizmo, lėkšto humoro. Jam spausdintas žodis turėjo būti svarus, tiesus, garbingas. Nors ir turėdamas savo aiškia pažūrą visais klausimais, jis niekad nebandė savo bendradarbiams įpiršti savo tiesos ir savo sprendimo: "Gera. Parašyk, kaip galvojate. Atspausdinsime..."

Kai girdžiu kalbant apie toleranciją, visad prisimenu Joną Kardių. Vargu ar būtų galima buvę rasti tolerantiškesnį žmogų mūsų tarpe. Kartais atrodėdavo, kad jis tiesiog per daug tolerantiškas. Esu jį stebėjęs, iš šalies, suvažiavimuose, kai ten būdavo karštai diskutuojami įvairūs sroviniai klausimai. Jonas Kardelis dažniausiai klausydavosi. Įsiterpdavo tikrai tada, kai apsižodžiavimas imdavo lietus per kraštus. Tada jis labai įsiskamiai ir logiškai bandydavo kraštutiniausias nuomones kaip nors suderinti ir rasti joms kokį nors bendrą vardiklį. Nevisuomet tai pavykdavo, bet ir dėlei to jis nepykdavo, bet tikrai gailėdavosi.

Neabejoju, kad dabar, jam mirus, daugelis statys jam paminklus. Nebūtina iš akmens ar marmuro. Gal tik iš žodžių. Ir tai, bent mane, stebina. Argi, iš tikrųjų, nereikėjo jo pasiklausyti atydzia jam gyvam esant ir ištieti jam ranką, kai jis ją būdavo ištiesęs? Prie jo karsto kažkaip nesinorėtų plokščio pataikavimo...

Labiausiai jį prisimenu iš paprastų šeštadieninių mokyklos dienų. Tokį tikrą Joną Kardių. Kai būdavo žiemos metu pūgos ir kai kaikiurie mokytojai negalėdavo ar neįstengdavo ateiti kursuosna, visados žinojau - tereikia paskambinti telefonu Kardiui. Jo trumpas atsakymas man ir šiandien tebeskamba ausyse: "Gera... Ateisiu..." Ir jis, pasibrukęs po al-

kūne nudėvėtą portfeli, susisųpęs dar unrinų laikų apsiaustu, pėščias atzygiuodavo per visas pūgas mokyklon. Tai nebuvo vien tik pareigos jausmas, bet tikra, nemeluota meilė jauniem savo žemės vaikam. Šitai turėtų atsiminti visi jo mokiniai ir kolegos mokytojai. Ir visiem laikam. Ne žodžiai padaro mokytoją.

Ir dar: prisimenu, kai būdavo išmokamas neva tai atlyginimas už dėstymą. Kardelis niekad net nepasižiūrėdavo kiek pinigų jam užrašyta. Jis pasirašydavo atlyginimo lapą ir pinigų išikišdavo pirmon pasitakiusion kišenėn. Ir nuolat dar pasakydavo: "Bet kam gi dabar šitai? Gal geriau nupirkim kokį žemėlapi ar ką už tuos pinigų?" O mes visi labai gerai žinom, kokį atlyginimą jis gavo už redaktoriavimą. Ne, niekas niekad negalėtų šio žmogaus pavadinti gobšiu ar savanauzdžiu. Odabar Jono Kardelio jau nebėra mūsų tarpe. Ir visi mes, tie, kurie daugiau ar mažiau jį pažinom, kaskart labiau pajusiame, kad nustojome ne tikrai patprasto ir nuoširdaus žmogaus, gero ir tikro lietuvio, bet ir dalies savo pačių gyvenimo.

Henrikas NAGYS

KELI SAKINIAI APIE JONĄ KARDELĮ.

Jono Kardelio "Nepriklausomoje Lietuvoje" pradėjau pirmus rašinėjimus laikraščiams. Ne tai, kad mėgau, bet iš užsiangažavimo savai giminei - kad reikia, kai kitų nėra, kad kam nors bus naudinga. O labiausiai, numaniau, kad Kardelis žurnalistas, kaip tos profesijos žmogų mačiau. Buvau tikras, kad ir išmaningesis dalykėlis bus jo įmatytas. Nebuvau uoliu talkininku, tik protarpiais, tik ūpui atėjus, ir tik, daugumoje, smulkenas siūdėdavo - vis ką nors geresnio žadėdamas, dabar jau nebeištesėjęs.

Menkai jį asmeniškai tepažinojau. Tik iš kitų pasakojimų (ir nevien gražių, tais laikais amžinybėn jam dar nesiruošiant), keletos susitikimų ir, daugiausia, iš nesiliaujančių laišku vis dėkojant už, mano supratimu, niekus, vis prašant ir net maldaujant - bendradarbiaukite.

"Nuoširdžiai dėkoju... Ačiū jums už pagalbą... Kaip nuoširdžią maldą, aš, siųsdamas jums laišką, turiu kartoti jums nuoširdžiausią padėką..."

Iš užuominų matėsi, kad žmogus, visą amžių praleidęs lietuviškame rašte, gerai žinojo savo amatą ir dar daugiau, nors jo redaguojamas laikraštis (kaip ir visi mūsų) nebuvo toks, kaip reikėjo. Svarbiausia, jis pats tai geriausiai žinojo.

"Kaip sakoma, agurkiniais laikais šios srities žinių kiti, net "prisilekusieji" bendradarbiai nebesuranda... Noriu, kad laikraštis išsilaikytų kultūringumo rėmuose, kultūros pagrindu ir taptų vis daugiau įreminimas į minties ertmę, visai nuo tų siaurumų, kurie mums nieko gero negali duoti. Čia svarbu yra turėti dvasingų bendradarbių, sąžiningų asmenybių, aukštos moralės žmonių. Nelengva tai..."

Skaudus turėjo būti aukšto profesionalo pergyvenimas išėjus piemenauti.

Buvau perjaunas skaityti jo "Lietuvos Žinias", numanau tik kad dienraščio nebūtume ir šiandieną gėdyjęsi. Nereikėjo gi tuomet nuolatos bendradarbių atspirašinėti už, būtinai, tu tuojau neįdedamus raštus, už braukymus, nuolatos dėkavoti, kad tik nenustotų rašę.

Atėmė tironas jam netik asmenišką gyvenimo pilnumą, bet ir visišką išprasminimą savo pasirinktame darbe, jeigu bent kam, tai jam tikrai pateisintinas kartėlis mūsų likimo kaltininkams. Tačiau jis stengėsi būti objektyviu ir atlaidžiu, ypač po EXPO vasaros. Stengėsi orientuotis laike.

Paskutiniame laiške rašė: "... Mūsų gi tikslas - padėti okupuotos Lietuvos lietuviams kaip galima daugiau išsikvoti teisių sąvarankiškumui ir laisvei..." Amžiną atilsį.

Algimantas BANELIS

JONĄ KARDELĮ PALYDINT...

Didelis nusiminimas ir gilus liūdesys slegia šiandien mūsų lietuvišką išelvią. Jonas Kardelis, vienas iš žymesniųjų asmenybių mūsų nepriklausomybės laikų senesnės kartos, apėjo ant visados mūsų bendruomenės šeima, išėjo ten, kur nėra nei rūpesčio, nei skausmo. Su juo mes palaidojome ir mūsų nepriklausomos Lietuvos valstybės istorijos dalį.

Jonas Kardelis buvo vienas tų asmenų, kuriam buvo lemta būti gyvu liudininku nuo pat pradžios brėkstančios Lietuvos laisvės, jos pirmų žingsnių, jos palaipsnio brendimo, klestėjimo ir pagaliau, jos tragiškų sutemų.

Jis nebuvo vien tik pašaliniu stebėtoju iš minios, bet aktyviai dalyvavo pačiame procese. Savo jaunystės kupina energija iš pat karto jis įsijungė į Lietuvos valstybės atkūrimo organizacinį darbą ten, kur vietos sąlygos pasirodė gyvybinis reikalas. Jį sutinkame dėl to administracijos, švietimo, sveikatos, meno ir kitose srityse, pradedant jo gimtiniu Zarasų kraštu, tos lietuviškos Šveicarijos, ir iki pat centrinių valstybės administracinių organų.

Per visą Lietuvos virš 22 metų nepriklausomybės laikotarpį, Jono Kardelio veikla buvo pašvęsta tik Lietuvai. Jo mėgiama darbo sritis buvo lietuviška spauda ir žurnalistika. Tai teisingai įvertinta pagrindinė priemonė ne tik skleisti bėgamas informacijas, bet ir puoselėti kultūrą ir pažangą, o ir palaikyti glaudžius ryšius su visuomene. Jo virš 17 metų redaguotas dienraštis "Lietuvos Žinios" siekė to tikslo.

Šalia visuomeninės veiklos, Jonas Kardelis, aktyviai reikėsi ir Lietuvos politiniame gyvenime. Buvo demokratinės liberalinės linijos šalininku. 1922 m. buvo išrinktas į pirmąjį Lietuvos seimą valstiečių sąjungos atstovu, kuri vėliau persiorganizavo į Lietuvos Valstiečių Liaudininkų sąjungą. Bendraminčių buvo labai vertinamas, kaip teisingas, atviras, kieto būdo, plataus akiračio ir nepalaužiamų principų, tikras kovotojas... Nors keitėsi Lietuvos visoki valdymo režimai - koalicinis, krikščionių demokratų, valst. liaudininkų, tautininkų, vad. "autoritetinių", tačiau jis savo pažiūrų ir nusistatymo nekeitė, nepataikavo. Šiaip buvo realus tolerantas. Visuomet buvo malonus pokalbiuose įvairiais klausimais.

Paskutinį kartą sutikau Joną Kardių dar tada nepriklausomoje Lietuvoje, 1939 m. kovo mėn. pabaigoj bendro delegacijoj pas tuolaikinį min. pirmininką, kun. V. Mironą (deleg. sudėtis buvo: M. Sleževičius, J. Kardelis, L. Bistras, P. Dieleininkaitis, A. Steikūnas ir J. Viliušis. Pirmą 4 jau mirę), kurios tikslas buvo išpėti vyriausybę dėl susidariusios kritiškos padėties šalyje, priėmus du ultimatumus (lenkų - dėl santykių užmezgimo ir vokiečių - dėl Klaipėdos) ir reikalauti sudaryti platesnės bazės vyriausybę, kuri turėtų gyventojų pasitikėjimą.

Vėliau sekę visiems žinomi pasauliniai įvykiai - Lietuvos okupacija, pasaulinis karas - atbloškė ir Joną Kardių į Vokietiją, kartu su tūkstančiais kitų lietuvių politinių pabėgėlių. 1944 m. pabaigoj, dar prieš karui pasibaigiant, susitikom vėl Freiburgo mieste. Čia jis tučtuojau įsijungė vėl į organizacinį lietuvišką darbą, rūpintis savųjų gyvybiniais reikalais. Nors neilgai čia gyveno, bet paspėjo dalyvauti slaptame lietuvių komitete, kuris posėdžiaudavo pas kun. P. Gaidą vienuolyne (komiteto sąstatas: J. Kardelis, V. Požėla, P. Raulinaitis, D. Krievickas, kun. P. Gaida ir J. Viliušis). Vėliau jis išsikėlė į Detmoldą, kur redagavo "Lietuvių žodį".

Tik nuo 1948 m. pabaigos Jonas Kardelis pastoviai apsigyveno Kanadoje. Nuo 1949 metų

PAGERBKIME TUOS, KURIE GYVENO IR MIRĖ DIEVUI IR TĖVYNEI.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA ŠV. PETRO BAZILIKOJE ROMOJE LAUKIA KIEKVIENO LIETUVIO ATSLIEPIANT SAVO AUKA.

LAIKO JAU NEDAUG.
Atsiliepkite adresu:
LITHUANIAN MARTYR'S CHAPEL
FUND
2701, W. 68 St. Chicago, Ill. 60629.
USA.

pradžios, beveik iki pat mirties, redagavo "Nepriklausomą Lietuvą" ir varė gilią vagą visuomeniniame ir politiniame darbe visos lietuvių išelvišios priešakyje. "Nepriklausoma Lietuva" - spausdintas žodis, jam buvo pagrindinė priemonė išelviškoje dirbti tik Lietuvai, garsinti jos vardą, istoriją, ginti jos geografines tėlses, teises į nepriklausomybę ir valstybinę laisvę. Jo visos jėgos, darbas be poilsio, pagrindinis rūpestis - buvo pašvęsti lietuvybei ir Lietuvai! Bekompromisinis tikėjimas į Lietuvos ateitį ir laisvę! Deja, Jonas Kardelis jos nesulaukė. Mirė. Tačiau jo dvasinis idealas ir kovos pavyzdys bus mums visieš ateities kelrodžiu!

J. VILIUŠIS

L. GIRINIO IŠKILMINGOS ATSIŠVEIKINIMO AKADEMIJOS ATIDARYMO ŽODIS.

Netaip jau didelėje mūsų lietuviškoje kolonijoje, per eilę metų, susitikdavome įvairiomis progomis. Šis laiko tarpas mus suartinio ir padarė, tartum visi būtume vienos šeimos nariai. Susirinkdavome skausmo, džiaugsmo ar rūpesčių vedini.

Šiandien susirinkome ypatinga proga. Susirinkome tarti paskutinį sudiev žmogui, kuris čia žemėje tiek iškentėjęs išėjo, mums palikdamas nykų ir neįaukų klausimą: kaip bus be jo? Palydime žmogų, kuris pats šioje vietoje ne kartą yra taręs sudiev anksčiau išėjusiems.

Susirinkome čia ne dėl to, kad pasverti čia žemėje jo paliktuosius kelionės pėdsakus ir ne dėl to, kad įvertinti paliktųjų darbų vertę; tai atliks kiti žmonės, kada vertins jo generacijos laiko tarpą.

Naujos aušros jis nebesulaukė. O taip dar norėjo grįžti į laisvą savo gimtąjį kraštą. Užtai ne kartą minėdavo: Jūs, kurie išliksite, skelbkite ir kovokite iki laimėjimo, kad grįžtumėte laisvi į laisvą šalį. O grįžę ir mano palaikus pakaskite, ten, kur mano jaunystę, kur džiaugsmo pavasarius praleidau. Mes prižadėjome...

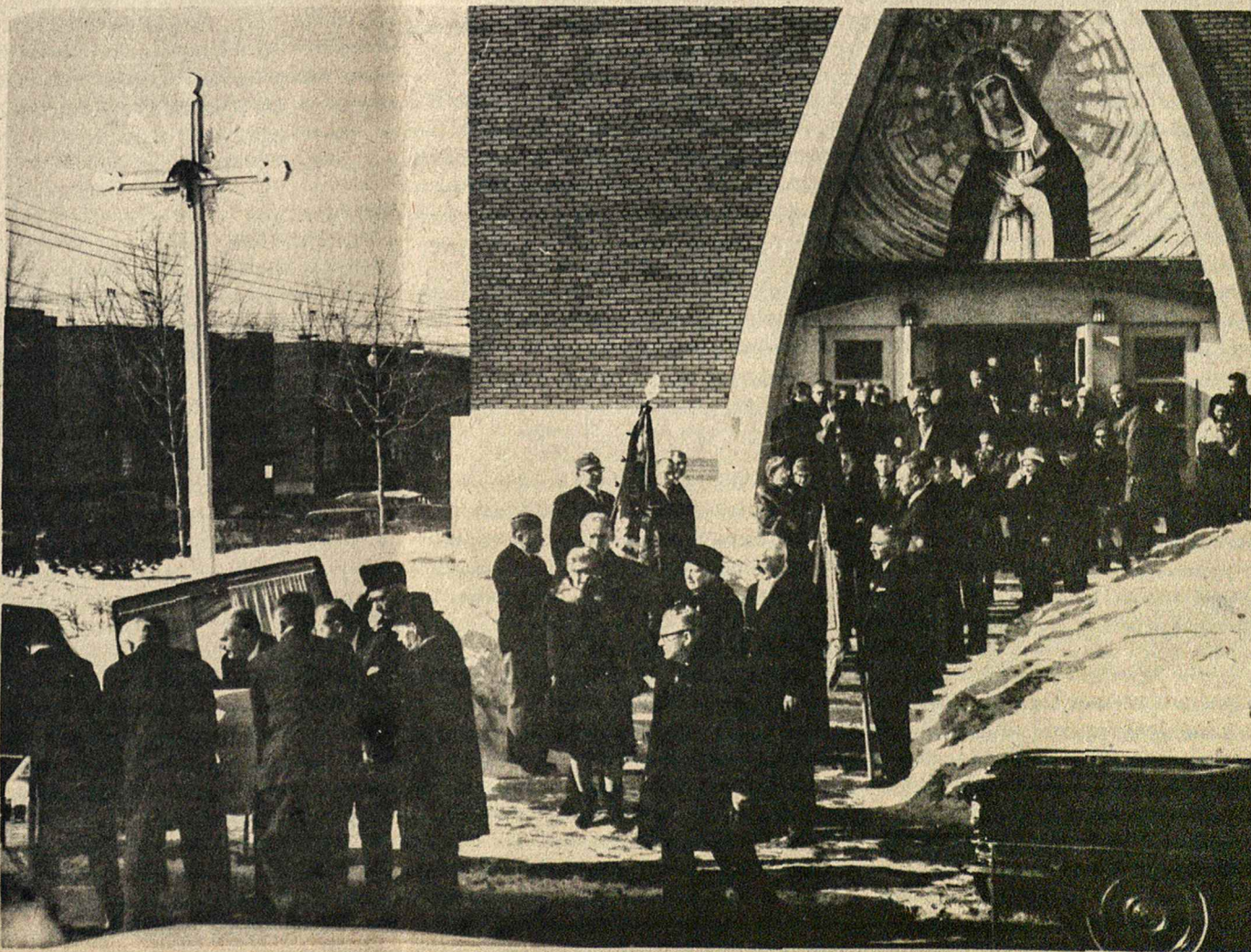
Atkelta iš 2 psl.
nuopelnų, velionis Jonas Kardelis ypač gerbtinas dėl neatlaidaus kovojimo už teisingose ribose siektiną Lietuvą, nepamirštant, neišsižadant visų prūsų žemių ir lietuviškų pakraščių rytuose bei pietuose. 1969 m. vasario 10 d. Kanadoje su gyvųjų pasauliu atsiskyrę plačios veiklos asmenybė.

Nedelsiant reikia sudaryti komitetą jo straipsnių - raštų, gal rankraščiuose paliktų atsiminimų išleidimui pilnuose tomuose.

Algirdas GUSTAITIS
Los Angeles, Calif.
1969 vasario 16

Paieškomas J. Zaranka, buv. Troškūnų girininkas ir J. Milvydaitė - Rimbutienė, gyvenusi Šiauliuose.

Atsilipti: J. Slidžiūnas
7 Kenilworth Str.
Bondi Junction
Sydney - N. S. W.
AUSTRALIA

Velionio J. Kardelio palaikai išlydimi iš bažnyčios į krematoriumą.

Nuotrauka J. Sablausko.

Vincas TRUMPA

KUN JUOZAS TUMAS --- VAIŽGANTAS 1869 - 1969.

Nors tik spalio 20 d. sukaks šimtinė nuo kun. Juozo Tumo-Vaižganto gimimo, tačiau jau ir dabar verta apie jį pakalbėti. Gal ir gerai, kad nei jokie veiksniai neskelbė jokių Vaižganto metų, nes iš tų skelbimų dažnai nieko doro neišeina. Idėjomis reikia gyventi, o ne jas skelbti. Man atrodo, J. Tumo-Vaižganto idėjomis gal labiau verta gyventi, negu kieno nors kito, nes jis toks gyvas buvo visą savo gyvenimą ir toks pat gyvas palieka ir šiandien.

Tikėkimės, kad visa Lietuva ir ten, ir čia - kuo nors reikšmingu atžymės šią sukaktį. Ypač ten, kur yra pasilikęs Vaižganto rankraštynas ir kita medžiaga. Vienos Vaitiekūnienės truputį naivios monografijos apie jo Dėdes ir dėdienes toli gražu nepakanka. Ypač būtų gerai pasiskelbti gyvųjų atsiminimus apie jį. A. Venclova jau pripuolamai yra šį bei tą rašęs. K. Korsakas ir kiti, man atrodo, ne tik iš reikalo, bet ir iš pareigos turėtų prisiminti J. Tumą. Vertas J. Tumas ir mūsų dėmesio, ypač dėl savo emigrantinės Lietuvos kritikos, kuri turėtų padėti mum suprasti emigrantinę realybę, per dažnai vyniojamą per daug švelnią medvilnę. J. Tumas-Vaižgantas rašė: ten gera, kur mūsų nėra. Mes kartais rašom: ten bloga - kur mūsų nėra.

J. Tumas - Vaižgantas buvo pats lietuviškiausias rašytojas. Lietuviškesnis jis buvo ir už Maironį, ir už Kudirką, ir už

Brazdžionį. Gal tik Daukantas ir Šliūpas galėtų konkuruoti su juo dėl lietuviškumo laurų. "Kone nuo kūdikio lopšio ir iki paejusio lazdos aš nieko tiek konkrečiai nemylėjau, de ja, ne paties Pono Dievo, prisipažįstu (nors ir be prisipažinimo visiems aišku), kiek slieko širdžia tą velėną, po kurią aš štai jau septintą dešimtį metų lankioju. Man viena tikrai tebuvo skanu ir malonu - čėplioti, kad ir nešvarų, bet tautinį čiulpiką. Vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet mano. Lininiai, arielkiniai, mėsločiai, dažnai padlecai tie lietuviai, bet mano broliai", kalbėjo J. Tumas-Vaižgantas.

Nepatiko kai kuriems per greitai į ponus išėjusiems, kai šiuos jo žodžius priminiau mūsų visuomenei. Netruksta ir šiandien tokių, kurie labai lengvai rūšiuoja į gerus ir blogus lietuvius, nuo pastarųjų skelbdami "apsivalymą" ir jų atidavimą priešams. Tokių netrūko ir Tumo laikais, ir ne vieną kartą temperamintingasis Vaižgantas paleido aštrias replikas jų adresu.

Keistu istorijos sutapimu J. Tumas - Vaižgantas gimė tais pačiais metais, kuriais turėjo būti minima 300 metų sukaktis nuo Liublino unijos. Po baisaus Muravjovo nusiaubimo 1863 m. Lietuvos vadovaujantis sluoksnis neišdrįso nei mur-mur apie tą sukaktį 1869 m. Bet jis buvo išsiubavęs ją švęsti jau 1861 metais. Mat, prieš 300 m., apie

1561 m., prasidėjo D. Lietuvos kunigaikštijos žengimas į Liublino uniją, žengimas tvirtas ir beveik nesulaikomas. Ir vėl 1861 m. Lietuva gyveno tomis pačiomis viltimis: Lietuva vėl bus sujungta su Lenkija ir bus laisva. Bažnyčiose skambėjo varpai ir žygiavo procesijos, moterys dėvėjo juodus rūbus ir juodas skareles, primindamos tai, kas taip skaudžiai buvo sutraukta 1795 m. Veltui vysk. Valančius stengėsi visa tai sulaukyti. Visu kraštu nuėjo eisenos, kurių didžiausia buvo ties Kaunu, kur, gali sakyti, susitiko simboliškai visa Lenkija ir visa Lietuva. Visa tai pagaliau prasiveržė 1863 m. sukilimu.

Daug kraujo buvo praliesa, daug didvyriškų žygių įrašyta į istorijos analus, bet galutinas rezultatas buvo liūdnas. Ne tik Lietuvos likimas nebuvo sujungtas su Lenkija, bet ir suduotas skaudus, beveik lemiamas smūgis pačiai unijai idėjai ir vadovaujančiam Lietuvos sluoksniui, kuris šią idėją nešiojosi užantyje, tiesiog prieširdies. Likimo ironija norėjo, kad tie, kurie stengėsi galutinai atskirti Lietuvą nuo Lenkijos, visiškai nesuprato tos jėgos, kuri tokį atskyrimą galėjo realizuoti. Užut sustiprinusi šią jėgą, ji pariso jos sparnus, uždrausdama spaudą lotyniškoms raidėms. Vienintelis šviesus spindulys, arba pragiedrulis, kaip pasakytų Vaižgantas, toje visoje skaudžioje istorijoje buvo tai, kad buvo panaikinta baudžiava ir tai palankesnėmis sąlygomis negu visoje Rusijos imperijoje. Lietuvos valstietis muzikas galėjo atsistoti į laisvo

Kairėje paveikslas J. Tumas-Vaižgantas prie Vytauto šaltinio Birštone, 1924 m.

darbo vagą, kuri jį išves ir į visokią kitą laisvę.

Praleidęs vienus metus Kauno kunigų seminarijoje klierikas J. Tumas, prof. kun. K. Jaučiaus raginamas, parašė vaizdelį apie dvarininkų nedorybes baudžiavos laikais.

- Žiūrėk, ką tu čia prirašai, juk taip tik anarchistai rašo, - kalbėjo seminarijos inspekto-

rius prelatas E. Barauskis. - Negi tu iš tikrųjų manai, kad muzikai baudžiavos laikais buvo mažiau laimingi negu dabar? Atmink, kad tuomet jiems niekas nerūpėjo, kaip tik paskirti darbai dvarui atlikti. O visa kita buvo ant bajorų pečių...

Neįtikino tai jauno klieriko. - Gal būt. Vis dėlto nei aš, nei

mano tėvai, nei mano dėdė nenorėtume, kad tie laikai sugrižtų.

Ir būsimasis rašytojas ir visuomenės veikėjas visą gyvenimą ir žiūrės ateitį, ne į praeitį. Dėl tos ateities jis sielos ir kentės. Ir taps tiesiog jos vergas. O toji ateitis - tai nauja tautinė, liaudiška, pažangi Lietuva.

Nukelta i 5 psl.

VINCAS MYKOLAITAS--
--PUTINAS.

Auto-
biografijos
vietoje

Cia noriu dar keliais žodžiais pažymėti, kokią didelę reikšmę mano vidaus gyvenime turėjo muzika. Mano pasirušimas muzikos srityje labai menkas. Seminarijoje susipažinau šiek tiek su muzikos teorija ir elementariais harmonijos dėsniais, pramokau pagroti fisharmoniją ir vargonais, pasidariau, nesant geresnio kandidato, seminarijos choro vedėju ir vargonininku. Geros muzikos išgirdau tik nuvykęs į Petrogradą. Pirmoji mano girdėta opera --- „Faustas“, pirmasis simfoninis kūrinys --- „Šecherezada“. Abudu padarė didžiulį įspūdį. Plačiau susipažinau su muzika tik Miunchene. Čia išgirdau Bethoveno „Devintąją“, Bacho fugas, Vagnerio operas ir daugelį kitų reikšmingų kūrinių. Nemoku žodžiais konkrečiai to pasakyti, bet esu įsitikinęs, kad muzika yra giliai paveikusi ir apvaisinusi visą mano literatūrinę kūrybą. Aš seniai žinojau Verleno mestą poezijai šūkį: „De la musique avant toute chose.“² Bet ne šitas šūkis sieja mane su muzika. Žodžio meno garsinės priemonės yra visai kitokios negu muzikos, ir vargu ar mes galime čia ko iš jos pasimokyti. Muziką ir poetą sieja vidinis turinys, emocijos, lyriniai ir dramatiniai išgyvenimai ir kai kurios kompozicinės priemonės temos rutuliojimo atžvilgiu. Muzikinės kompozicijos formos, variacijos, pakartojimai, finalai, dinamika, tempai ir daug kitokių dalykų giminiuoją muzikos ir literatūros meną. Aš žinau, kad mano poezijoje maža dainiškumo, ir kompozitoriams ji medžiagos neduoda. Bet ne vien dainiškumu, kaip minėjau, reiškiasi šių dviejų meno šakų santykis. Manau, kad ir mano poezijoje ir prozoje atsiliepia idėjiniai ir kompoziciniai muzikinių įspūdžių pradmenys.

Miuncheno universitete mano buvimo metais studijavo nemažas lietuvių studentų būrys. Pragyvenimas buvo pigus, siautėjo infliacija, kainos nespėdavo kilti paskui galvotrukčiais riedančią žemyn markę. Lietuva jau turėjo litus, bet mes stipendijas dar gaudavome doleriais. Už 7 dolerius galėjai gyventi visą mėnesį. Išsikeitę dolerį, mes pasidarydavome milijonieriais. Aš nešiojau skrybėlę už 2 milijonus, už valizą mokėjau 4 milijonus!

Iš savo studentų kolegų suminėsiu tik vieną Balį Sruogą. Mudu turėjome kiekvienas savo kompaniją, bet vis dėlto kartais susitikdavome. Sykį jis paklausė

manęs, kokių aš profesorių klausęs. Munkerio, sakau. „Mondras senis“,--- pritarė Sruoga. Foslerio. „Taip pat mondras senis.“ Kitą kartą kalbėjome apie Balzaką. „Nesuprantu, už ką jį genijum laikyti“,--- burbtelėjo Sruoga. Dažnai jis skelbdavo paradoksaliais pažiūras. Jis nemėgo, kai mus vadindavo simbolistais. Kartą jis paklausė manęs:

--- Ar tau dar nenusibodo, kad mus vis simbolistais krikštija? Aš jau nebegaliu to pakęsti.

--- Atsibodo,--- sakau.--- O tu pats kuo save laikai?

--- Neoromantiku,--- atsakė Sruoga.

Aš žinojau, kad jis ir į mano poeziją žiūri labai kritiškai. Dar Petrograde viename straipsnyje, pasirašytame groteskiniu slapyvardžiu „Markizas Tigruis nēr ko nori“ (kur ten buvo didžiosios, neprisimenu), jis pripažino, kad aš esąs gryno kraujo lyrikas, ir kritikavo už retoriškumą, patosą, iškilmingumą ir kad aš dar nežinąs savo kelio. Patosą jis nekenkė, o gėrėjosi paprastumu, intymumu. Už paprastumą jis pirmas aukščiausiai įvertino mano „Rūpintojėlį“. Jis nemėgdavo, kai aš skaitydavau savo eilėraščius pakeltu tonu. „Nemoki skaityti, gadinai“,--- peikdavo jis mane. Jis pats stengdavosi skaityti lėtai, niūniuojančiai, su nuosirdumo akcentu, kuris, kaip man atrodė, skambėjo ne visai natūraliai. Jo skaitymas man nepatikdavo. Šiaip jo kritiškomis pastabomis aš nemaža pasinaudojau.

Atsisveikindamas su Miunchenu, atsisveikinau su savo jaunyste. Prasidėjo savarankiškas gyvenimas ir darbas. Dėščiau literatūrą. Dėstydamas pats mokiausi su didesniu atsidėjimu negu mokyklos suole. Bet dabar knygos ir teorijos jau nebedarė tokio įspūdžio, kaip anksčiau. Dabar pradėjo veikti gyvenimas--- kartais skatinančiai, kartais gniuždančiai. 1927 m. išleidau eilėraščių rinkinį „Tarp dviejų aušrų“, kuriame, kaip manau, atspindėjo ir mano jaunystės pabaigos ir savarankiško gyvenimo pradžios kai kurios nuotaikos. Tada aš buvau jau pajutęs aštrių prieštaraščių savyje ir aplinkoje. Jie vertė gilintis į save, analizuoti, maištauti, kartais žadino šviesių vilčių ir polėkių, kartais gramzdino į nusiminimą.

Kauno universitete man teko susitikti su įdomiais žmonėmis: Maironiu, Vaižgantu, Krėve, Sruoga, Herbačiausku, Karsavinu, Lappo. Nė vieno iš čia sumintųjų nebėra gyvųjų tarpe. Per toli mane nuvestų atsiminimai apie tuos žmones. Trumpai suminėsiu tik vieną kitą.

Svarbų vaidmenį mano gyvenime suvaidino V. Krėvė. Malonu man prisiminti, kad jis mane mėgo. Dažnai pas jį atsilankydavau. Jo paskatintas, perėjau dirbti į Humanitarinių mokslų fakultetą, ir neperstip rūšiai su klerikalinėmis sferomis netrukus galutinai nutrūko. Jo dėka 1931 m. gavau rudens semestrą atostogų, kurių metu galėjau rašyti romaną „Altorių šešėly“. Jis pirmas labai teigiamai atsiliepė apie šį romaną, dar rankraštyje jį paskaitęs, skatino pirmąjį tomą tuojau išleisti ir toliau rašyti. Jo palankumą ir domėjimąsi mano likimu jaučiau ir toliau.

Didelį palankumą patyriau ir iš J. Tumo-Vaižganto. Jis dovanodavo man savo knygas kartais su sveikatai pataisyti. Atlankiau Žeňevą, Paryžių ir ap-humoristiškais, tikrai vaižgantiškais įrašais. Kiek ži-sistojau Nicoje, kurortiniame mieste prie Viduržemio nau, jis gindavo mane ir nuo Ad. Jakšto užsipuldi-jūros. Susiradau nuošalų gražioje vietoje pensiją ir nėjimų. Net ir „Altorių šešėly“, jau mirties patale praleidau tris ramiausius, o gal ir kūrybingiausius gulėdamas, jis priėmė gana palankiai ir atsiuntė man savo gyvenime mėnesius. Gyvenau vienas, niekas savo knygelę „Vaižganto gyvulėliai“ su tokiu įrašu: man nerūpėjo, nė aš niekam nerūpėjau. Per tuos tris „Putine, į Tavo sensaciją atsakau gyvulėliais--- jie mėnesius parašiau keletą eilėraščių, „Altorių šešėly“ irgi duoda temų ir pinas ir žmogaus gyvenimą. Rašy-pirmąjį tomą ir pradėjau antrąjį. Aš nė šiandien ne-čia už ką-ne-ką ir nauja. Tebesu „neišeinamas“--- pa-mokėčiau tiksliai pasakyti, koks buvo mano tikslas, sirodyk pirmas, jei jau pajėgi oro gerti. Mylėdamas Tave Vaižgantas. 1933.III.16.“

Tiksliai neprisimenu, kuriais metais pasirodė Kau-ne Juozapas Albinas Herbačiauskas, pakviestas iš Lenkijos skaityti Humanitarinių mokslų fakultete paskaitų iš lenkų literatūros. A. Kriščiukaitis-Aišbė sakydavo, kad jo tikroji lietuviškoji pavardė esanti Garbutis. Jo tėvas buvęs vargonininku bene Lanke-liškėse. Herbačiauskas--- originalus ir savo išvaizda labai dekoratyvus žmogus: vidutinio ūgio, visados švariai apsiuopęs, sausas, lieknas, juodu surdutu apsimetęs, su plačiais pūpsančiu kaklaraiščio bantū, su širma barzdele, ilgais plaukais ir plačiaabryle, smaila, „artistiška“ skrybėle. Jis skubiai eidavo gatve, ple-vėsuodamas skvernais, vis tarsi kažką gilaus, įkvėpto galvodamas ir tuo pačiu metu žvitriai apžvelgdamas praeivius. Surduta ilgainiui pakeitė juoda eilute, bet originali išvaizda dėl to nenukentėjo. Jis pats mėg-davo save vadinti „gyvenimo artistu“. Vieną sykį auditorijoje, tur būt, „velnio pastūmėtas“, suklupo ir nusilaužė koją. Pagijęs nesiskirdavo su lazdu-te. Spiritizmais, okultizmais ir visokiomis velniavomis prikimšta galva, jis dėjos aiškiaregiu, pranašu, su-tik viena kita aplinkybe sutampa su manuoju. Dau-dvasintu žmogumi, niekinančiu visa, kas materialu, gausia gyvenimiškojo buitinio autobiografiškumo kūniška, o persiėmusiu vien dvasios ir anapusinio yra pirmajame tome. O ir dabar dar pasitaiko skaity-gyvenimo reikalais. Visa tai nekludydavo jam išti-tytojų, kurie net laiškais prašo paaiškinti tą ar kitą sus vakarus prasėdėję „Metropolio“ restorane, išlenk-romane išskaitytą tariamai mano gyvenimo aplin-ti „klebonišką“ ir užsikąstį kokių rumštekų ar cvi-kybę. Pakaks apie tai!

Po eilėraščių rinkinio „Keliai ir kryžkeliai“, išleis-to 1936 m., trejetą metų poezijos visai nerašiau. Tik 1939 m., tarsi pažadintas antrosios pasaulinės katast-rofos nuojautų, ėmiau rašyti niūrios nuotaikos eilė-raščius. Jie išspausdinti rinkinyje „Poezija“ 1956 m. Yra tai apžvalginis mano poetinės kūrybos rinkinys. Antrojo pasaulinio karo audrą išgyvenau iš dalies Vilniuje, iš dalies kaime, Vabalninko rajone, žmonos tėviškėje. Ten praleidau ir išvadavimo kovų frontą. Ligi pasirodant Raudonajai Armijai slinko kupinos nerimasties dienos. Praėjus frontui ir palengvėjus Tavo Putinumas.--- Visuomenei per daug banalus Ta-susisiekimui, 1944 m. spalio mėn. pirmomis dien-o-Mykolaitymas,--- tarp dviejų aušrų nustok svy-mis grįžau į Vilnį ir pradėjau tą patį darbą, kurį ruoti, pasirink Rytmetinę Aušrinę, o Tavo Vakarinę dirbau anksčiau Vilniaus Universitete ir Moks-lų Aušrinę visuomenės palaidos Rytmečio laiku Saulei Akademijoje. Nė vieną momentą nesigailėjau ir da-tekant. Nežinau, kaip ten atsitiko su tom Aušrinėm, bet šituos „pranašo“ žodžius aš vėliau ne kartą pri-simindavau.

Pabaiga

tuva, kurioje išsities visi: ir bajorai ir muzikai, ir katalikai ir nekatalikai, ir tautinės mažumos, ir bedieviai... Nei vieno J. Tumas - Vaizgantas neatstums. Ypač neatstums tų, kurie kieno nors skriaudžiam, varžomi, persekiojami, nors su jų programa ir idėjomis jis visiškai nesutiktų. J. Tumui - Vaizgantui buvo visiškai svetima visokio apsisvalymo idėja.

Neblogai J. Tumas jautėsi, būdamas mažų bažnyčių filatelistas ar kuratorius, nes čia buvo Lietuvos liaudis ir jos ateitis. Bet tarpais ji likimas pašaukdavo ir dideliems uždaviniais: jis laikraščių redaktorius, 1905 Vilniaus selmo dalyvis, jis krikščionių demokratų programos vienas koautorų, jis keliauja į Ameriką atkalbėti lietuvių nuo emigracijos, jis 1917 m. Petrapilio lietuvių selmo dalyvis, kur pasakė karščiausia kalbą už nepriklausomą Lietuvą, jis bendradarbiauja su Vincu Kapsuku ir sveikina lenkus, atidariusius Vilniuje lenkišką universitetą... Jis tautininkas, artimas Smetonos draugas, bet jis moraliai ir materialiai remia bolševikuojančius spaudos žmones...

Tiesioginio politinio darbo jis vengė. Nebuvo jis nei Lietuvos Tarybos narys, nepasirašė jis nei Nepriklausomybės nutarimo (tuo metu jis buvo užsienyje), nebuvo jis net ministru, nors, rodos, tada taip lengva buvo jį pasidaryti. Gal dėlto, kad iš esmės J. Tumas - Vaizgantas buvo anarchistas, kaip teisingai įspėjo anasis smarkusis inspektorius prelatas E. Barauskis.

Truputį anarchistas buvo J. Tumas ir bažnytinuose reikaluose - "mažapotėris", kaip jis apie save kalbėjo, ir tautiniuose, ir ideologiniuose. Gyvenimas buvo jam daugiau negu ideologija. Kartą kalbėdamasis su savo būsimuoju biografu A. Merkeliu dėl Tėvynės Sargo tautinės ideologijos jis pasakė: "Mes ją turėjome įgimtą ir sustiprintą, jai dirbome iš tikrųjų daugiau, kaip religinei... Ar tokia sielos esmė ne idėja? Kam ją sakyti? Tai būtų buvę lygu, kaip sakyti esmi gyvas..."

Taip, J. Tumas - Vaizgantas pirmiausia buvo gyvas žmogus, mažai tesirūpinamas apie tautines ar kitokias ideologijas. Jis jomis gyveno. Tam tikra prasme jis buvo egzistencialistas, à la George Bernanos.

KULTŪRINĖ KRONIKA

BALTUONIO PARODA TORONTE

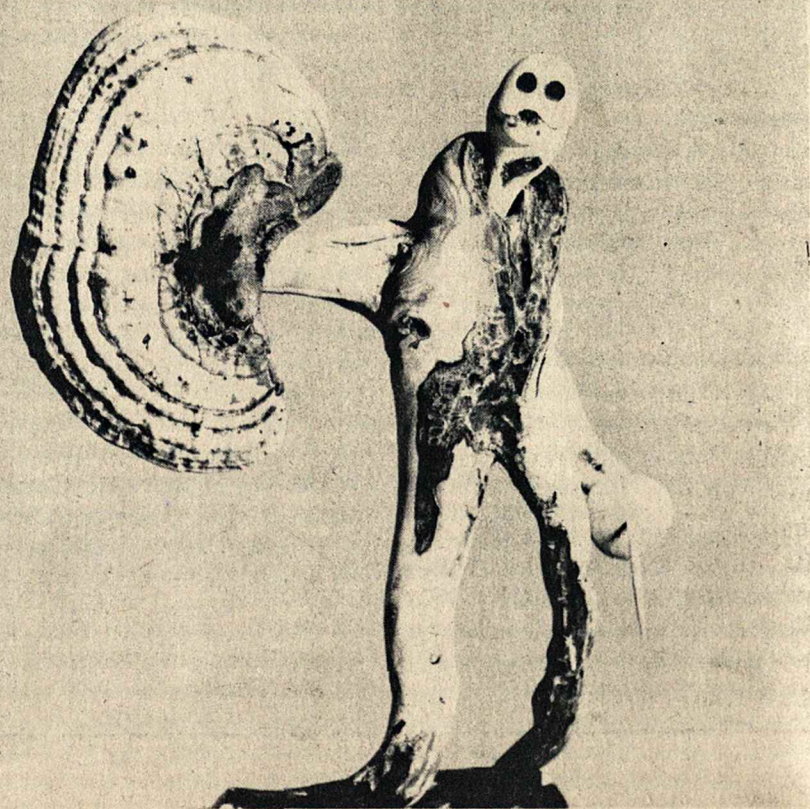
Nežiūrint, kad Toronte yra buvę nemaža dailės pasirodymų, bet montrealietis Baltuonis pralenkė visas anksčiau matytas parodas ne tik populiarumu, bet ir savo originalumu. Skulptorius Pranas Baltuonis prisi-statė kaip visai naujas, sau pavyzdžio neturįs medžio šaknų išieškojimo meistras. Iš jo gabios rankos, iš jo vaizduotės, įvairiaformiai medžiai, netai-sykingai suaugę gambliai, būdingesnės šaknys tampa patraukliomis figūrom, elastingomis šokėjom, harmoningai tiek gyvūnijoms, tiek žmogiškos šeimos junginiui. Kas įdomiausia, kad Baltuonis pasinėšęs į eiklų, grakščių linijų modernizmą, meistriškai išlaiko precizinę natūralizmą.

Pereitą sekmadienį, apžiūrėdami Baltuonio parodą, torontiečiai turėjo progos pamatyti vieną iš būdingesnių, imantrian-

me apipavidalinime besistie-benčią, vaikūtį laikančią, gracinę motinos skulptūrą. Gausingi parodos lankytojai gerėjosi žaismingais delfinais, žiemavojančiais pingvinais, neapibūdinamos išvaizdos tvarinių kompozicijom. Nemažesį dėmesį žiūrovai kreipė į elastingas šokėjas, tarsi iš ūkanų kylančias, niekuo neprisidengusias undines, visu gracijos patrauklumu, apvaliosiom linijom trykstančias, atsisveikinimo pozoj sustingusias nimfas.

Nūdienos perspektyvoj, parodos metu gyvoje kūrinių paklausoje, pastarieji darbai buvo taip greit išgrobstyti, kad pasivėlinusiems nebeteko jų net bėpa-matyti. Skulptorius Baltuonis, padedant jo simpatingai poniai, vos spėjo aptarnauti, pakuoti, vynioti jo skulptūromis susidomėjusių torontiečių antplūdį.

s. p.

"Don Kichotas", Pr. Baltuonis.

VINCENTAS LIULEVIČIUS SUKAKTIS IR LEIDINYS

Šių metų rudenį sukanka jau 25 metai, kai bolševikinei laivai slenkant į vakarus, daugelis tūkstančių lietuvių buvo nublokšti į Vokietiją. Po nuolatinių bombų lietuvių metus praleidę, kai sulaukė Didžiosios Britanijos, Jungtinių Amerikos Valstybių ar Prancūzijos kariuomenę, buvo sukoncentruoti stovyklose, kuriose teko išgy-

venti keletą metų. Šiose stovyklose gražiausias tremtinių kultūrinio gyvenimo pasireiškimas buvo švietimo darbas. Inicatyva kilo ne iš kurios nors vadovybės, bet stovyklose gyvenusių šviesuolių būrelių. Jie ėmėsi kurti vaikų darželius, pradinės mokyklas, progimnazijas, gimnazijas, net aukštąsias mokyklas.

Vyresnieji puikiai prisimena, kokiose sąlygose tas visas darbas vyko. Jie daug parodė pasišventimo. Mokyklas priėjo daug vaikų ir jaunuolių prie naudingo darbo, kurie vėliau iš-emigravę toliau tęsė mokslą. Daugelio tvirtinimu, tai didžiausias darbas, padarytas stovyklinio gyvenimo metu.

Niekone nežinom apie 1915-1918 m. buvusias lietuvių mokyklas Vokietijos stovyklose. Nedaug težinome ir apie Rusijoje tuo pačiu metu buvusias mokyklas. Tas žinias laikas, mirtys ir už-miršimas uždengė nuo mūsų. Tas pats įvykis ir su Vokietijoje atlikto švietimo darbu po II-jo pasaulinio karo, jei laiku nebus griebtasi priemonių. Ovis dėlto galima būtų leisti užnešti laiko dulkėmis veikusių 61 vaikų darželių, 79 pradinį mokyklų, 37 progimnazijų bei gimnazijų, gausybę kursų ir net universitetų atminimus.

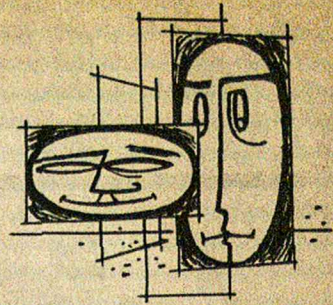
Kad tas milžiniškas darbas nenuėitų užuomarštin, kad išliktų lietuvių tautos istorijai kaip vienas gražiųjų perlų, rašas šias eilutes yra surinkęs veikusių švietimo įstaigų istorijas ir suredagavęs "Lietuvių švietimas Vokietijoje 1945-1949 m." Rankraštyje telpa 26 vaikų darželių, 49 prad. mokyklų, 34 progimnazijų bei gimnazijų, įvairiausių kursų, 72 speciali-nių mokyklų, dvasinė kunigų seminarijos ir DP universiteto veiklos apžvalgos. Kiekviena mokyklos istorija parašyta direktoriaus, vedėjo ar kito kompetetingo asmens. Surinktoji medžiaga, jei žūtų, nebebūtų atkartojama.

Paruoštą darbą sutiko išleisti Kultūrai Remti Draugija. Tačiau leidėjas nori žinoti nors minimalų skaičių asmenų, kurie ryžtasi išėjusį veikalą pirkti. Knyga, atrodo, bus arti 600 puslapių, kuriuos puoš apie šimtas fotografijų. Kainos leidėjas dar negali nustatyti, nes ji priklausys nuo užsisakiusių skaičiaus ir tiražo. Todėl, kurie galvoja knygą pirkti, dabar tesu-čia tik pranešimą, kad žada pirkti, bet pinigų nereikia siųsti. Pingus teks nusistūti, kai bus išspausdinta knyga. Rašyti: Kultūrai Remti Draugija, 7026 Col. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

Kitais (1970) metais sukaks 25 metai nuo minėto švietimo darbo organizavimo pradžios. Šiuo leidiniu ta proga pagerbtume tų idealistų organizatorių

Nukelta į 7 psl.

KREIVI VEIDRODŽIAI

Ir šis skyrius buvo vedamas ir pasirašytas paties Iono Kardelio. (Iš NL nr. 16 (159), 1950 m. bal. 20 d.)

JUOKDARIAI...

Teisina koncentracijos stovyklas

„Liaudies Balsas“ sumanė pateisinti žmogžudiškąsias Sovietų Sąjungos koncentracijos stovyklas, kuriose kankinami ir žudomi nekalti, tikrai režimui nepalankūs žmonės. Girdi, jeigu SSRS nusikaltimų toks procentas, kaip Kanadoje, tai Sovietų Sąjungoje gali būti apie du milijonus, o jeigu kiekvienoje stovykloje yra po 10 tūkstančių kalinių, tai tam reikia 200 stovyklų... Tai, va, kaip paprastai kombais išriša sovietinių koncentracijos stovyklų buvimą ir jų gausumą...

Bet argi tie „progresyvieji“ ne juokdariai?

Viena, jeigu jau taip, tai kuo gi skiriasi Sovietai nuo Hitlerinės Vokietijos? Juk ir Hitleris tikrai „nusikaltėlius“ laikė koncentracijos stovyklose. Bet gi Hitlerio valstybė ir režimas buvo labai netobulas. O gi Stalino režimas sukūrė „rojų“, — tai kaip „rojuje“ tiek daug nusikaltėlių, kaip ir „supuvusioje“ Kanadoje? Jeigu Stalinas „pakeičia gamtą“, tai kaip jis nepakeičia sovietinio žmogaus, kad tiek daug nusikaltėlių?

Mes jau nekalbame, kad Sovietuose, pagal neperdedamus duomenis, ne 2, bet 10 milijonų kankinių tose stovyklose.

Pasikeiskime!

„Progresyvieji“ visą tebeitkinėja, kad tremtiniai be reikalo palikę tokį laimės kraštą, kaip Sovietai. Jie taipgi tebe-tvirtina, kad tremtiniai turėję Lietuvoje namus, biznius, palocius ir tt.

Taigi, ar nebūtų logiška ir gražu, kad „progresyvieji“ mums pasiūlytų mainus. Ten gi gera ir malonu gyventi, o čia, kapitalistiniame pasaulyje, tikslai išnaudojimas ir skurdas. Tegul „progresyvieji“ vyksta Lietuvon ir ten paaima visus mūsų namus, biznius ir palocius, o čia mums palieka savo namus, automobilius ir biznius. Mes mieliau sutinkame pasikeisti. Ir „progresyviams“ bus gerai, ir mes pretenduojame neturėsime į jų tą gerą gyvenimą. Kas sutinka?

Pasaka iš „Tūkstantis ir viena naktis“.

Tai viena pasaka durneliams. Ji labai būdinga totalitams. Hitleris savo metu viešai teigė, kad žydus išnaikins iš viso žemės rutulio. Vėliau išleistais įstatymais atėmė iš jų turtus — namus, įmones, kapitalą. O po to, kai milio-

nus žydų išnaikino, ėmė tvirtinti, kad... tai padarė kiti. Net filmas filmavo ir kitų, ne nacių, uniformomis aprenę žudikus, rodė kino ekranuose ir įrodinėjo, kad tai daro lietuvi, lenkai, estai ir tt. Bet kad tai yra pasakos durneliams, visi gerai žino.

Tas pačias pasakas durneliams dabar pasakoja komunistai. Visi žino oficialius komunistų pareiškimus, kad „religija yra nuodai“; visi žino, kad Rusijoje bažnyčios uždarytos. Jeigu kur dėl formos palikta viena kita jų, tai ir Vokietijoje, nežiūrint visų nacinių žiaurumų, vis dėl to vienas kitas žydus išliko gyvas. Visi žino, kad didžiosiose bažnyčiose įrengti priešreliginiai muziejai. Bet... komunistai ir dabar, mulkindami savo durnelius, vis dar įrodinėja, kad Sovietuose religija turi laisvę. Štai „Vilnis“ 85-me nr. rašo: girdi, New Yorko „Times“ korespondentas rašas iš Maskvos, kad „tūkstančiuose bažnyčių įvyko religinės apeigos...“ Bet gi visi gerai žino, kad bažnyčios visoje Rusijoje išnaikintos. Tai ir tas „Times“ korespondentas arba durnelis, arba jis pasakoja durneliams pasakas, kurios gali būti palygintos su „Tūkstantis ir vienos nakties pasakomis“.

Tai gi melas per akis, hitleriškas melas.

Ar ne „kol saulė patekės — rasa akis išės“?

„Liaud. Balsas“ J. Y. grasi „tokiems demokratams“, kaip Mandrappypkis kad ateis dienos ir Amerikoje laisvės nebebus...

Mes tą gerai žinome, kad jeigu Ameriką okupuotų „rytų demokratai“, tai tikrai laisvės nebūtų. Ten, kur viešpatuoja visuotinis smurtas ir (kaip tai buvo pas Hitlerį ir kaip tai yra pas Staliną), ten laisvės tikrai nėra. Nereikia nei J. Y. prisipažinimo (bet nors vieną kartą pasakė tiesybę).

Bet... Andriulis kitaip sako. Andriulis kalba labai aiškiai: Jeigu prasidės karas, tai visus mus „progresyviuosius“ sukiš į koncentracijos stovyklas ir izoliuos. Komunistai laikinai turės netekti laisvės...

Ši Andriulo kalba, kol kas, yra realesnė ir tikresnė. Andriulis, kai jam pasiūlė išvykti į jo garbinamąjį „rojų“, jau prabilo atvirai ir aiškiai.

(Taigi, „drauge“ J. Y. (la); „kol, saulė“ patekės, rasa akis išės...“ Per daug plačiai nežerk, nes kelns truks ir...)

Mandrappypkis.

St. BIJŪNAS.

DAR ŠIEK TIEK APIE SKRAIDANČIAS LĖKŠTES

Tai-modernus ir labai keistas reiškinys, spėjęs paskutinių 20 metų bėgy sukelti daug ginčų, po to kai 1947 m. amerikietis Kenneth Arnold iššaukė didelę sensaciją savo pranešimais apie skraidančias lėkštes, kurias jis matęs pats savo akimis, pralekiant stebinančiu greičiu. Po jo, eilė astronomų, observatorių ir radaro stočių yra patvirtinę visą eilę panašių faktų savo vėlesniais stebėjimais, paskutinis iš kurių-lapkričio 18, 1968 m. neišaiškintai ilgas „šviesos cigaras“ virš Madrido.

Bet, ar tokie dalykai iš viso galimi? Garsusis Einšteinas, savo laiku laikraštinių pri-spirtas, oficialiu tonu atrėžė „aš nežinau“. Iš tikrųjų, kol reikalas nėra pilnai iširtas, mažiausiai rizikos ir neša sakra-tiškas išsisukinėjimas, „aš žinau, kad nieko nežinau“. Faktas, tačiau, liko suprantas, kad jis, nieko nepaneigė, o taip pat nepasakė, kad tai visai negalimas ir kvailas dalykas. Šiuo atžvilgiu gi daug atviriau kalba prof.

Hermann Oberth, garsiausių V-2 raketų, apšaudžiusių Londoną karo laiku, autorius bei dabar garsėjančio Werner von Braun (mėnulį apskriejusio Apollo 8 "tėvo") buvęs viršininkas bei mokytojas. Pasak jo, skraidančios lėkštės yra realus dalykas, nes didelį procentą šios rūšies reiškinų kitaip paaiškinti ir negalima. Be to, jis dar priduria ir savo hipotezę, kad tai, atrodo, yra kitos civilizacijos, kūriny-s. Civilizacijos, žymiai toliau pažengusios, negu mūsų, nes, girdi, nei viena šios planetos tauta ir nei vienas iš jos mokslininkų, dar nepajėgtų sukurti tokį aparatą, kuris atitiktų bent bent minimalines šių skraidančių lėkščių charakteristikas. Ir blogiausia, kad visos skraidančios lėkštės dingsta kažkur erdvėse, nepalikdamos realių pėdsakų. Todėl iki šiol sunku yra daryti bet kokius tyrinėjimus. Ar tai yra tik fantastinių mirazai? O gal jos yra taip tobulai pagamintos, jog visos grįžta atgal į savo bazes? Neaišku, ir vieno atsakymo nepri-

einama. Kaip gi yra tikrenybė? Štai, 1953 m. Connecticuto, JAV, ūkininkai rado keisto metalo gabalą 25 colių diametro. Cheminiai tyrimai nustatė, kad tai yra vienalytės kobalto rūšies metalas, kokio mūsų žemėje nėra.

O iš kur jis atsirado ir tai dar pačiame paviršiuje? Manoma, kad buvo atneštas iš kitos planetos. Be to, lydymo kokybė rodė, jog tai gero apdirbimo išdava.

1963 m. laukuose, ties Charlton, Anglijoje, buvo pastebėta didelis krateris, kurio prieš tai ten nebuvo. Tarpe kitų mokslininkų, dr. Randal, (įžymus australų astro-fizikas) buvo įsitikinęs, kad tai būta 600 tonų skraidančios lėkštės, kuri turėjo būti nusileidus ir vėl pakilus. Britai jo nuomonę praleido ty-lomis, be komentarų, išskyrus Duncan Fletcher, (kitą astrofiziką) iš Kenijos, kuris susilaukydamas nuo smulkmenų, sutiko tik, kad būta svečių iš „kito pasaulio“. Anot jo, jie tedarą mūsų planetos geograf. žemėlapius ir nieko daugiau.

Rusų archyvai (iš 1908 m.) kalba apie vieną labai šviesų meteorą Sibire, pralėkusį pro vieną bažnytkaimį, ir vėliau grįžus iš kito šono, (kodėl gi kreiva linija, tai visai nenatūralu

meteorams?) ir sudužusį kažkur taigose netoli Baikalo ežero. Sudužimo ženklai paliko radiacijos pėdsakų, tartum, po atominio sprogo. Anų laikų fizikams tai buvo visiškai naujovė.

Ar tai galėjo būti skraidančioji lėkštė, varoma atominio motoro ir varuojama be galo inteligentiškų būtybių iš kitos planetos? Neaišku, bet šiandien tai skamba įtartinau, nes tyrinėjant 1908 m. medžių rieves ir net tik toj Sibiro daly, bet taip pat gretimose Persijoje, Turkijoje, Mandžūrijoje ir net šiaurės Indijoje, rodo nenatūralų, padidintą prieauglį. Vienodai juk atsitiko ir apie Hirošimą Japonijoje, numetus ten 1945 m. pirmąją atominę bombą, kuri trumpai, bet labai stipriai paskatino botaninę vegetaciją.

Ar neužtenka tų negausių įrodymų?

Visi, net vaikai žino, kad Saulės sistemoje iš 8 planetų, tik mūsų Žemė turi visas normalias sąlygas gyvybei egzistuoti. Taigi, tos skraidančios lėkštės turėjo būti iš toliau, bet iš kur gi? Erdvėje, sako, esama daug žvaigždžių ir su 200 colių teleskopų jų gali būti nufotografuojama jau virš 900 milijonų.

Iš jų pats artimiausias mums yra Paukščių Kelias, kuriame

irgi yra kelių bilijonų žvaigždžių, kaip mūsų saulė, ar net didesnių, karštesnių, šviesesnių. Daug iš jų su planetomis aplink jas, ir iš kurių mums pačios artimiausios randasi nemažiau 100 „šviesos metų“ nuotoly nuo mūsų saulės (kai vieni „šviesos metai“ gi prilygsta 6,000,000,000 mylių nuotoliui).

Taigi ar gali skraidančios lėkštės, ir tai, varuojamos inteligentiškų būtybių, išlaikyti tokią-100 metų kelionę, ir grįžti į pačias artimiausias žvaigždes, net jei jos keliautų šviesos greičiu (kas, aišku, tėra nerealistiška prielaida)? Iš viso, tai atrodo tik nerealus sapnas. Tačiau, iš esmės, „nieko nėra negalimo“ ir siūlosi poetinė išvada, kad: 1. arba kitose planetose žmonės, dėl jų progreso medicinoje, gyvena jau po kelis šimtmečius, arba 2. tos skraidančios lėkštės yra su atommotorais ir gali keliauti pačios vienos, diriguojamos elektroninių kompiuterių automatais. Gal būt, — bet viena tėra aišku: pagyvensime-pamatysime, nes atelty turės būti dar daug tų skraidančių lėkščių ir-dažniau, jei jų era prasidėjo tik 1947 m. Atseit, prieš 22 metus. Taigi, palauksime svečių iš toli: mes patys, kaip ramių turistų, o mūsų ainiai, ar net vaikai jau, gal

būt, kaip šaltų savanaudiškų pavergėjų, ar net vergų medžiotojų, prieš kuriuos, gelbėdami savo kailį, į kovą turės jungtis net mūsų planetos komunistai su fašistais, bei kapitalistais. "US News & World Report" savaitraštis savo sausio 20 d. 1968 m. laidoj įtarpino santrauką apie skraidančias lėkštes. Ši studija JAV piliečiams kainavo \$ 500.000. Tai JAV mokslininkų 2 metų darbas. Jiems vadovavo įžymus dr. Edward U. Condon. Ši grupė ištyrė 13,000 pastebėtų reiškinų, iš kurių, tik, 700 liko neišaiškinami.

Kas liečia skraidančias lėkštes iš kitų planetų, jų nuomone, "nesą nei tiesioginių, nei patikimų įrodymų prielaidai, kad skraidančios lėkštės galėtų vizituoti mūsų žemę iš kitų civilizacijų".

Laikraštis, išanalizavęs šį net 1500 puslapių pranešimą, pastebėjo, kad tikrumo šis reportas nepaneigė tarplanetinių keliautojų apsilankymų ("The report did not actually rule out visits by extraterrestrial beings").

Taigi, žmonės dar ilgai domės šiuo klausimu. Na, pagyvensime — pamatysime, arba, kaip senas lietuvių priežodis sako: "Duok, Dieve, ožkai turėti kumeliuką (ne ožiką)".

Irako sostinėje buvo nutausti mirti už šnipinėjimą Izraelio naudai ir viešai pakarti 14 asmenų, jų tarpe 9 žydai.

SEMITAI & SEMITAI

Kur aš nukeliausiu
nakvynėlę gausiu...

Sausio 26 vakare, prezidentas Bakr pasirašė mirties sprendimą. Prieš vidurnaktį 7 brigados kuopa Bagdado centre paruošė antilėktuvinę artileriją. Tankais buvo apstatyti centriniai kalėjimai. Keturi kareiviai atvedė Sasson Kaduri, vyriausią Bagdado rabiną pas 9 žydus, kiti 5 buvo nežydai, bet jie visi kari- nio tribunolo, slaptame posėdyje, buvo rasti kaltais ir nuteisti mirti už "sabotažą ir šnipinėjimą imperialistų ir zionistų naudai".

Vidurnaktį kaliniai gavo savo paskutinę vakarienę: arabiškos duonos (pitha) ir alyvų. 1 val. ryto, nuo Tigris upės skambant maršo muzikai, pirklys Esra Nadi Zehla buvo pakartas. Sakėsi esąs nekaltas. Jie visi sakėsi nekalti. Apie 3 val. ryto ir 14- sis "Irako tautos išdavikas" buvo pakartas.

Pradžioje lavonai buvo sukrauti prie kartuvių. Tačiau vėliau Irako kariuomenės rusiški sunkvežimiai 11 lavonų nuvežė į Bagdado miesto centrą, o kitus į Basrą, kur jie visi dar kartą buvo pasižūrėjimui pakarti.

Daugiau nei 3 ketvirtadaliai Bagdado gyventojų (500,000) rinkosi į Laisvės aikštę, kur 20 garsiakalbių perdavė populiarią ir maršų muziką. Žiūrovų eilėse maišėsi net pats prezidentas.

Bagdado arabai linksminosi. Pasaulio žydai liudėjo ir degė neapykanta.

Izraelio premjeras Eškolai šaukė: "Dievas atkeršins už jų kraują!"

Amerikos žydų kongresas (t. y. organizacija, kuri savo veikla primena mūsų VLIKą) prašė JAV-ių užsienių reikalų ministarį daryti viską, kad Irakas nevykdytų tolimesnių egzekucijų, nes dar 65 kaliniai laukia teismo sprendimo. Iš viso Irake dar 200 žydų yra suimtų, Egipte- 225, Syrijoje maždaug 60. Šiuose kraštuose dar gyvena apie 7500 žydų, kuriems emigracija iš

principo neleidžiama.

Iki 1967 m. šešių dienų karo, iš arabų kraštų išvyko apie 700,000 žydų, kurie ten gyveno nuo Biblijos laikų.

1967 m. birželio 5 dieną, kai Izraelio lėktuvai ant žemės sunaikino egiptiečių karo aviaciją, Tuniso ir Tripolio gatvėse buvo užmušinėjami žydai, deginamos jų krautuvės ir sinagogos.

Dabar jau ir likusieji žydai (semitai) pabugo arabų (semitų) Nors Maroko, Tunezijos ir net Alžyro vyriausybės užsistoję savo žydų piliečius, bet vistiek 15% žydų ir iš šių kraštų emigravo.

Po birželio karo iš Lybijos ir Adeno, iš Jordanijos ir Jemeno išvyko paskutiniai žydai.

Egipte žydų pasai pažymimi raudona "Z" (ydas), arba numeriu 1002. Irako ir Syrijos žydai taip pat dokumentuose atžymimi ypatingais antspaudais.

Tačiau Syrijoje žydai ir taip jaunėsi niekur keliauti. Jiems neleidžiama pasižalinti toliau nuo savo butų, kaip 4 kilometrai. Jie negali būti valstybės tarnautojais, negali net dirbti ir nacionalizuotose įmonėse.

Kariams ir valstybės tarnautojams griežtai draudžiama pas žydus pirkti. Žydai neturi teisės parduoti nekilnojamojo turto.

Prieš Izraelio valstybės įkūrimą, Irake buvo didžiausioji turtingiausia žydų kolonija Artimuosiuose Rytuose. Iš 130 000 žydų beliko šiandien vos 3000, nes irakiečiai buvo griežčiausi prieš žydus. 1968 m. kovo mėn. 3 dieną buvo išleistas įstatymas, pagal kurį visas žydų nekilnojamas turtas nusavinamas, žydai neturi teisės telefonuoti, nei kokią nors mokyklą ar universitetą lankyti. Jie neturi teisės prekiauti. Jų pajamos negali prašyti nustatyti ribą.

Suimant ar darant pas žydus kratas, tenka dažnai papirkinėti policininkus. Bijodami savo arabų kaimynų priešzionistinio keršto, Bagdado žydai retai kada bepasirodo gatvėse. J. G.

ST. CATHARINES, ONT.

AKMENS IR DVASIOS PAMINKLAI

Pas mus per pastaruosius metus kalbama ir rašoma apie tą patį paminklą ir apie tą patį žiburį nemažiau, kaip kartą per mėnesį. Ir, žinoma, nepamirštama kiekvieną kartą priminti, kas tą paminklą ir tą žiburį sugalvojo ir pastatydino.

Vietoje, gi, mes visi žinome, kad ir mūsų darbai ir mūsų paminklai yra labai jau labai kuklūs, palyginti, pvz. su Čikaga, ar Torontu, ar Montrealiu. Tačiau visose vietovėse skaitomasi su reklama, su nuteikimu visuomenės visai kitaip, negu kad faktiškai yra.

Paminklai yra geras ir gražus dalykas, ypač mažoje vietovėje, tokioje, kaip mūsų; bet tai dar nereiškia, kad ir mūsų supratimas apie meną ir vertybes – taip pat nedidelis.

Kas pastatė ir kieno sumanytas pvz. buvo įgyvendinti Toronto Prisikėlimo salės ir kitų

tikrai didelių pastatų svajonę – vargu kas žino. Bet mūsų kelių naujų lentų prikaimą būtinai turi žinoti visas pasaulis ir dar turi būti primenamas kas mėnuo. Ogale metų dar viskas atkarti kartą su sumanytojo ir įgyvendintojo ilga pavarde.

Nieko apie kitas vertybes. Apie sugyvenimą, apie atlaidumą – nei žodžio. Apie vos vegetuojančią mokyklą, apie tai, kad ir vaikus jau tenka kreiptis angliškai, nes jie nemoka lietuviškai. Ir tai jokiū būdu ne dėl mokytojos kaltės, nes mokytoja moko gražiai ir gerai tik tuos, kurie atelna į mokyklą.

Mes gi kreipiame dėmesį tik į tuos, kurie jau ir taip kalba, rašo ir skaito namie lietuviškai ir netyčia skiriame sau ir už tai nuopelnus.

Mums reikia akmens paminklų, bet reikia ir dvasios, kitaip mūsų misija eina niekais.

Vienas iš tėvų.

DELHI ONT.

Vasario 8 d. Delhi apylinkėse lietuviai paminėjo Vasario 16 d. koncertu, kurį davė solistė iš Montrelio p. A. Paškevičienė. Jos lietuviškų kompozitorių dainos išpildytos su subtiliu muzikiniu pajautimu, ir jos elegantiška išvaizda ant scenos žavėjo klausytojus. Nežiūrint kad apylinkėje tą vakarą buvo labai daug įvairių parengimų, klausytojų buvo daug, kurie entuziastiškai plojo solistei. Tą vakarą mieliai visi prisimins ir dėl to, kad Linas Kairys labai įdomiai, su puikia tarsena, paskaitė apie dabartinį jaunimo gyvenimą Lietuvoje.

LONDON, Ont.

GERAS PLANAVIMAS

Londono lietuvių jaunimo sambūris "Baltija" ne naujas ar pradedantis vienetas. Jis jau turi prideramą pripažinimą mūsų ir angliškos visuomenės tarpe.

Tačiau gyvenimo tekmė ryškiai parodo, kad visur būna pakitimų, visur reikia naujo kraujo, naujų jėgų. Nors "Baltijoje" dar nesimato jokių kitėjimo žymių, bet tautinių šokių vadovai, žvelgdami į ateitį, susirūpino prieauglio sudarymu. Jau pradėtos jaunių tautinių šokių grupių repetitijos. Paaugliai net nuo 12 metų amžiaus noriai stotą į "Baltijos" eiles. Mat, tur būt, juos masina sambūriečių pasirodymai, vakarai, iškylos ar tolimesnės išvykos. Mergaitės gal žavi mūsų tautiniai rūbai. Priimami visi.

"Baltijos" vadovus už tai tenka labai pagirti ir palinkėti geriausios sėkmės.

L. E-TAS

TORONTO

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

KAPITALAS virš trijų MILIJONŲ DOLERIŲ. ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIUS pagal valdžios nustatytą normą – 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000. Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenęs Kanadoje

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai – 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

PARAMA

MOKAME 5% už depozitus 5½% už šėrus

DUODAME mortgicius ir asmenines paskolas iš 7%.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p. šeštadieniais. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. p. p.

ORIGINALUS IR JAUNATVIŠKAS VASARIO 16-TOS MINĖJIMAS TORONTE Atvykusiam iš kitos vietovės ir įprastam įtrafaretiniam mūsų Nepriklausomybės paskelbimo metinių minėjimus, šimėtinis Vasario Šešioliktosios minėjimas Toronte buvo tikra atgaiva. Konkrečiai kalbant, tokio sklandaus ir kultūringo minėjimo neteko dar niekad matyti nei girdėti. Sekmadienį, vasario 16 dienos rytą, buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos visose trijose Toronto lietuvių parapijų bažnyčiose. Jų metu tai progai skirtus pamokslus pasakė parapijų klebonai. Dalyvavo lietuviškų organizacijų atstovai su vėliavomis.

Po pietų, lygiai ketvirtą valandą (išidėmetina: lygiai ketvirtą valandą, be minutės pavėlavimo!) Brockton High School Auditorium buvo pradėta 51-jų Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinių minėjimo programa. Prasivėrus, pažymėtinai skoningai dail. Telesforo Valiaus dekoruotos, scenos užuolaidai ir sustojus beveik tūkstantinei atsilankiusių miniai, buvo pagrotas Kanados himnas. Tada invokaciją atkalbėjo Tėv. Ambrozijus Prakapas, OFM. Sekė "Varpo" atlikta liaudies daina "Tėviškė" (muz. Ku-

previčiaus). Po jos trumpą, suglaustais sakiniiais nusakanti dienos reikšmė, atidarymo žodį anglų ir lietuvių kalba tarė KLB Toronto apylinkės pirmininkas adv. G. Balčiūnas. Jis sklandžiai pravedė ir visą minėjimo programą. Po jo, lygiai glaustai, kalbėjo Lietuvos gen. konsulas J. Žmuidzinas. Sekė trumpas KLB krašto valdybos pirmininko dr. S. Čepo žodis ir po jo telegramos ir sveikinimai. Buvo perskaityta rezoliucija, po kurios choras atliko Naujajai "Vasaros naktys", Šimkaus "Žalia žolėlė žydėjo" ir Šimkaus "Atsisveikinimas su giria". Tada "Birbynės" choras dainavo Švedo "Linėlį raunu ne viena" ir "Gintaro" tautinių šokių grupė, palydima choro, pašoko "Aštuonytį". Taip baigėsi pirmoji dalis. Antrąją dalį, po 10 minučių pertraukos, pradėjo choras. Dainavo Neimonto "Aukšti kalneliai" ir Čiurlionio "Siuntė mane močiutė. Po šių dviejų dainų kalbėjo dr. Henrikas Nagys. Sekė choro dainos: Tamošaičio "Stok ant akmenėlio", Čiurlionio "Ant kalno gluosnys", skudutininkai, Neimonto "Gegutė raiboji" ir Tallat-Kelpšos "Tris dienas". Po Račiūno "Už nemylimo bernelio" ir Švedo "Anoj pusėj Nemunėlio" buvo pašokti trys tautiniai šokiai: "Sadutė", "Landytinis" ir "Kal-

velis". Scenoje tebebūnant apie 180 programos atlikėjų, lygiai 10 minučių po šešių, minėjimas užbaigtas Lietuvos himnu.

Abiems chorams ("Varpas" ir "Birbynė") dirigavo ir visai meninei programai užtikrintai ir pasigėrėtinai profesionaliai vadovavo Dalia Viskontienė. "Gintaro" šokėjų vadovė – Rita Narušytė. Akompanavo – Jonas Govėdas.

Po minėjimo, šv. Jono Kr. parapijos salėje buvo suruoštas jaukus priėmimas. Šio pobūvio šeiminkas, KLB Toronto apylinkės vicepirmininkas kleb. P. Ažubalis, visus svečius puikiai užėmė ir pavaišino.

Toronto lietuviai tikrai turi kuo didžiuotis! N.

AUKOS IR IŠVADOS

Paskelbtas Prisikėlimo parapijai aukojusių metinis sąrašas leidžia daryti išvadą ir bendrai į mūsų prisirišimą lietuviškam gyvenimui, kaip tai išreiškiama piniginiu įsipareigojimu.

1968 metuose 1337 aukotojai parapijai – vienuolynui sudėjo \$62,274. (Apykaitoje nurodoma tik \$57,207, įskaitant ir nevardines bei organizacijų aukas, taigi puseptinto tūkstančio mažiau nei randama pagal vien tik vardinį sąrašą). Vidurkis kiekvienam aukotojui išeina \$46.50. Po \$1-10 davė 439, sudėję 4.3% visos sumos, \$10-25 – 216 (6.2%), \$25-50 – 240 (14% sumos, \$36.34 vidurkiu), \$50-100 – 274 (33.5% – \$76.64), \$100-200 – 142 (29.5% – \$130) ir virš \$200-26 (12.5% – \$299).

Atmetus pirmą ir antrą grupes kaip proginius, pripuolamus aukotojus ar mažai tesiaujančius priklausančiais ir paskutiniąją, kaip netipiškai pasiturinčią ar ypatingai dosnią mažumą, vidutinė auka buvo \$73.12. Taigi vidurkis labai geras. Tačiau dar atmetus trečiąją grupę, kaip neišpildžiusią lauktos normos (vienas doleris savaitėje) randama, kad tikrųjų parapijos rėmėjų tebuvo 442 arba lygiai trečdalis surašytų.

Penkiasdešimt dolerių norma atrodo realia, nes mūsųose vargšų ne tiek daug. Priežasčių neprisiidėjimui tektų ieškoti kitur. Tikrai čia, kaip būdinga ir visom lietuviškom įstaigom, pavyzdžiui solidarumo įnašo mokėjime, priežasčių nesistengiama ieškoti. Pasekmės vis mėginama gerinti barimais, dalykų nesupratimo išmetinėjimais. Betgi jau šiais laikais tai neefektinga. (ab).

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga, gėdžiusi galią suatrakti hemorojus ir patįsiyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebantią suatrakti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

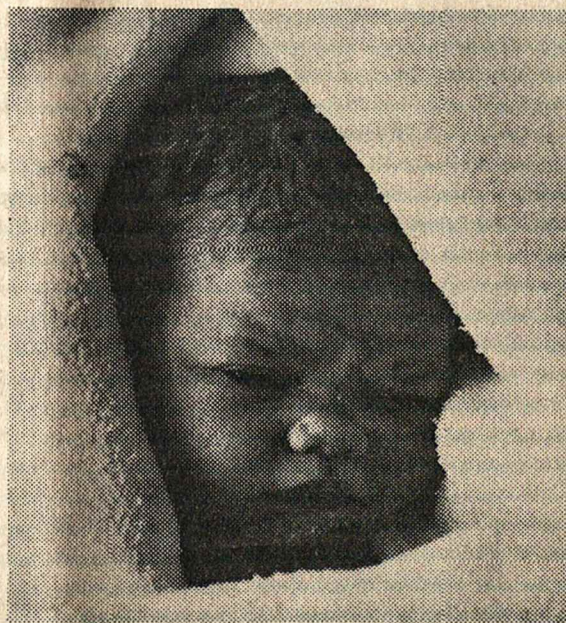
Visais tyrimais atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimą.

Tačiau visų svarbiausia – rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pateiktą bus grąžinti, jei nebūsite patenkinti.

KANADOS PILIETIS

Dauguma Kanados gyventojų yra gimę Kanados piliečiais

Bet apie 60,000 žmonių į metus įsigyja pilietybę pasirinktoje naujoje tėvynėje per vieną iš 13 Kanados Pilietybės Teismų, esančių šalyje.

* Ar jūs turite teisę naudotis privilegijomis?

* Ar jūs esate pasirošęs prisiimti Kanados bendruomenės nario atsakomybę?

Sužinokite, kreipdamiesi į artimiausią Kanados Pilietybės Teismą.

Jie pasirošę jums padėti sekančiuose miestuose:

HALIFAX, MONCTON, MONTREAL, OTTAWA, SUDBURY, TORONTO, HAMILTON, ST. CATHARINES, KITCHENER, LONDON, WINDSOR, WINNIPEG, REGINA, SASKATOON, CALGARY, EDMONTON ir VANCOUVER.

Jūs taip pat galite rašyti į: Kanados Pilietybės Registracijos įstaigą, Valstybės Departamentą, Ottawa. (Registrar of Canadian Citizenship, Secretary of State Department, Ottawa).

KANADOS VYRIAUSYBĖ

HAMILTON

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Nemokamas gyvybės ir asm. paskolų draudimas
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas
Parduodame American Travelers čekius ir money orderius
Užtikrintas indėlių saugumas
Kapitalas virš \$1,600,000.00

MOKAME UŽ:	
Depozitus	5%
Sėrus	5.5%
Terminuotus indėlius	6%
SKOLINAME:	
Asmenines paskolas iš	9%
Nekiln. turto paskolas iš	8 1/2%

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v.p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—5 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

VASARIO 16-SIOS MINĖJIMAS
Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 51 - sis minėjimas pradėtas vasario 16 d. 11 val. iškilmingomis pamaldomis, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis. Iškilmingas minėjimo aktas įvyko 4 val. p.p. Scott Park gimnazijos salėje. Pagrindiniu šventės kalbėtoju buvo žinomas pedagogas-visuomenininkas p. A. Rinkūnas iš Toronto. Savo gražioje bei turiningoje paskaitoje patiekė klausytojams daug gražių ir įdomių minčių. Meninėje programos dalyje pasirodė vietinės tautinės pajėgos: tautinė šokių grupė "Gyvataras", dramos teatras "Aukuras" ir parapijos choras. Minėjime taip pat dalyvavo ir miesto galvėnė Vio Copps. Salė talpinanti virš 700 žmonių buvo pripildyta lietuvių. Tai vėl įrodymas, kad mes dar esame gyvi, kad Lietuvos reikalai mums dar rūpi.

"GRANDINĖLĖ" VĖL HAMILTONE
Clevelando tautinių šokių grupė "Grandinėlė" vėl atvyksta

4 SKELBIMAS Dievo Karalystės Žinios

(Tęsinys)
Bet, kaip prilyginimais parodo, tos dienos paklusniesiems, avių klasei bus sugrąžintas pradinis viešpatavimas. Tasai viešpatavimas buvo ant žemės ir ant to, kas yra ant žemės. Taigi čia ir vėl kalbama apie atsteigimą, sugrąžinimą žuvusiojo rojaus, apimančio visą pasaulį. Kokia čia garbinga viltis skurstančiam, nuodėmę sergančiam ir mirštančiam pasauliui. Beveik visai negalima dabar pilnai įsivaizduoti, kokios permainos įvyks žemėje, kuomet bus įvykdytas dieviškasis atsteigimo projektas. Pamąstyk kokios permainos įvyks kartu su mirties sunaikinimu! Pagalvok, kokios permainos įvyks dėlto, kad daugiau nebus karo. Įsivaizduok, kokios permainos įvyks dėlto, kad žmonės išmoks pažinti ir mylėti bei ištikimai tarnauti tikrajam Dievui. Pamąstyk, kaip malonu bus, kuomet meilė užims saumylimo vietą, ir kuomet kiekvienas žmogaus darbas bus tikrosios meilės pradėtas! Pagalvok, kokios permainos turės įvykti, kuomet žmonės nebereikės ilgiau manyti ir planuoti apie mirtį. Kuomet ties jais atsivers amžinos linksmybės durys ir kuomet jau nebereikės manyti apie kelis trumpo ir varginingo gyvenimo metus, apie metus, kuriuose galima rasti visai nedaug laimės, atilsio, bet daug apsiųlimų ir sielvarto. Arba, kalbėdami apie tuos dalykus įkvėptojo Dievo pranašo žodžiais, mes galime pasakyti, kad tais laikais: „Dievas nušluostys kiekvieną ašarą nuo jų akių; nes nebus daugiau mirties, nei sielvarto, nei dejavimo, nei skausmo daugiau nebus; nes pirmesnieji dalykai praėjo.“ — Apr. 21:4.

(Bus daugiau)
Kas idomiau apie Tiesą, mes prisijusime veltui knygelei. Kreipkitės šiuo adresu:
LITHUANIAN BIBLE STUDENTS
212 E. 3rd Street,
Spring Valley, Ill. 61362. USA.

AR ŽINOTE, KAD
"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUSTUVĖ spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines ir padėkos korteles, įvairius blankus, receptus, lapelius, vedybinius pakvietimus, mirties atveju užuojautos laiškus, viškus su adresais, žurnalus, laikraščius ir kt.
Adresas: 7722 George Street
LaSalle (690) Mtl. P. Q.
Canada.

į Hamiltoną. Šiuo kartu ši gar-
sioji grupė "Grandinėlė" at-
vyksta su nauja programa ir
ateitininkų pavasario šokiuose
- kartūnų balių-gegužės 3 d.
išpildys nuotaikingą šio balius
programą. Visi planuokime pa-
matyti šią nuostabią tautinių
šokių grupę "Grandinėlę".

VYRESNIEJI MOKSLEIVIAI ATEITININKAI

išleido savo kuopos neperiodi-
nio laikraštuko "Moksleivio
balsas" septintąjį numerį. Šis
laikraštuko numeris skirtas
Vasario 16-sios šventei pami-
nėti. Laikraštuko redaktorių ko-
lektyvą sudarė: S. Balsys, M.

MONTREAL

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS
ŠEŠTADIENIS PER **CFMB** STOTI
BANGA 1410, 10:00 VALANDĄ VAKARŲ
TEL. 669-8834. Programos vedėjas L. Stankevičius

VESTUVINIŲ SUKNIŲ PASIŪLYMAS
Puošnios ir įvairaus dydžio vestuvinės sukni-
os žemiau išpardavimo kainos, kurių vertė \$100 ir
daugiau -- parduodamos po \$25-35.
Darykite užsakymus sau ir giminiams į Lietuvą.
Br. Kirstukas, tel. 769-2941
239-4 Ave., Verdun, Mtl. P.Q.

Lafleur Radio Taxi SKAMBINKITE
Savininkas Alfonsas Viskantas iš visų vietų LaSallėje.
TEL. 366-8300
SPECIALIOS KAINOS:
• Krikštynoms, vestuvėms ir laidotuviams. -- visos 24 valandos.
• I tolimesnes užmiesčio ir kito miesto vietoves.

LaSalle Auto Specialist Reg'd. TEL: garažo 366-0500
namų - 366-4203

TAISAU IR DAŽAU AUTO-MAŠINAS.
7717 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. SAV. G. DESROCHERS.
(Priešais NL redakciją)

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
TEL. 769-2941.
239 FOURTH AVENUE
(at Wellington St.)
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus palatus, kostiumus ir kel-
nes. Aukštos kokybės medžiagos.

DeLuxe Cleaners & Dyers Ltd.
117-6TH AVENUE, LACHINE, QUE. TEL. 637-6727
Sav. P. RUTKAUSKAS Viską paima iš namų ir išvalytus
pristato.

Windsor Valome visokius drabužius, langų užvalai-
das, lovų užtiesalus, antklodes, karpetus,
sopkas ir visą kitą namų apyvoką.
1205 CHURCH AVENUE, VERDUN, P.Q. Windsor yra moderni valykla, turinti 20 me-
tu patirtį šiam darbe. Turinti naujai įrengta
TEL. 768-6679. moderniausia drabužių apsauga (storage) ir
greitą patarnavimą.

Baltic Woodwork Co. TEL. 366-3884
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
547 Lafleur Ave., LaSalle (650) P.Q. Daromos įvairios durys, langai, vir-
tuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio
dirbiniai.

BELLAZZI-LAMY INC. TEL. 366-6941
BOIS DE CONSTRUCTION IVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
BUILDING MATERIALS Durys, langų remai, izoliacija, Ten - Test,
7682 BLVD. CHAMPLAIN Masonite, statybinis popieris, cementas,
coin šiame Ave., LaSalle B.P. išdirbiniai, cementas ir kt.

EDCO Construction Co. Ltd.
Skambinti W. Lapencičiui -- 366-6237.
• Visokių namų pardavimas ir išnuomavi-
mas LaSallėje (5½, 4½, 3½ kambariai).
• Su bendru apšildymu ir orskirai.
• Su virtuvės pečiurais, šaldytuvu ir be jų.
• Žemos kainos ir naži įmokėjimai.

KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127 USA.
Ašku, esate girdeję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 62-
sius metus. Jį vieni giria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta ska-
lyti. Kodėl?
Todėl, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės ra-
šyti. Teisingomis žiniomis iš visur (daug rašo ir apie dabarti-
nį Lietuvos gyvenimą) laikraštis per 61 metus pelnė gerą va-
dą ir pasitikejimą.
Keleivis duoda ir teisingų patarimų, jame rasite gražių ap-
sakymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. Prenumerata
tik \$5.00.
Jau galima gauti --- 1969 --- metų Keleivio Kalendorių. --- Kaina \$1.00.

SĖJA Tautinės, demokratinės minties menesinis lietuvių laikraštis.
Leidžia Varpininkų leidinių fondas.
Redaktorių Gražvydas Lazauskas.
Administracijos adresas: Juozas Urbelis
1649 N. Broadway, Melrose Park, Ill. 60160 USA.
Prenumerata: JAV ir kitur \$5.00 metams.

Gudinskas, D. Juozapavičiūtė ir
K. Šeštokas.

ŠV. KAZIMIERO MINĖJIMAS
ruošiamas ateitininkų, įvyks š.
m. kovo 9 d., sekmadienį 4 val.
p. p. Jaunimo Centre. Minėjime
kalbės žymi pedagogė, visuo-
menininkė p. M. Ramūnienė iš
Otavos. Meninėje programos
dalyje jaunimas suvaidins dvie-
jų veiksmų vaidinimą iš Šv. Ka-
zimiero gyvenimo. Vaidinimą
parašė mons. dr. J. Tadaraukas.

Rengėjai kviečia visus skait-
lingai dalyvauti minėjime.

VAIKŲ KAUKIŲ
balius, ruoštas ateitininkų va-
sario 9 d., praėjo gražioje nuo-
taikoje, nors dalyvių skaičiumi,
kaip pirmieji, nebuvo gausūs.
Buvo paskirtos penkios premi-
jos: 1-ji premija atiteko V. Vai-
tiekūnaitėi-spauda, 2-ji-D. Pa-
jerskaitėi-vėliava, 3-ji-R. Plei-
nytei-senutė, 4-ji-L. Kopersky-
tei-čigonė ir 5-ji-R. Budininkui
-meksikietis. Premijas paskyrė
ateitininkų sendraugių skyrius.

JAUNIMO ŠOKIAI,
ruošti ateitininkų moksleivių
vasario 15 d. parapijos salėje,
praėjo pakilioj nuotaikoj. Jau-
nimo susirinko arti šimtinės,
buvo atvykusių ir iš Toronto.
Gaila, kad berniukai mažai šo-
ka, kitos mergaitės, nusivylusios
berniukais, išvyko namo.
Tad vyrai, sekantį kartą pasi-
tempkite.

NAUJOS PLOKŠTELĖS
Virgilijaus Noreikos plokš-
telių galima gauti sekmadien-
iais po pamaldų parapijos sa-
lėje arba namuose pas J. Plei-
nį, 137 Gladstone Ave. Hamilton
22, Ont. tel. 527-4876. Be šių
minėtų plokštelių dar galima
gauti sol. J. Liustikaitės, lietu-
viškos vestuvės, Palangos Juzė
ir kitokių. J. P.

DLKALGIRDOŠAULIŲ KUOPA
Įvykęs Vėdarų balius Jauni-
mo Centre vasario 1-mą d. dėl
sutapusių privačių partijų tuo
metu buvo neskaitylingas, bet
nuoširdus ačiū prel. dr. J. Tada-
rauskui, kurs labai mažą atly-
ginimą paėmė už salę, todėl iš-

ėjome dar su mažu pelnu.

Taip pat nuoširdžiai dėkoja-
me aukavusiems laimės staliu-
kus Moose Hotel savininkams
p. A. Dirsei ir p. Alf. Pilipavi-
čiui, ir šauliui J. Juodžiui už
laimės staliuką ir stambiają su-
mą paskyrusiems daiktinei lute-
rijai, kartu visiems dėkojame
aukavusiems pinigais ir fantus,
prisidėjusiems darbu paruoši-
me ir kartu visiems dalyviams.

ŠAULIŲ VALDYBA
DLKALGIRDOŠAULIŲ KUOPA
1969 m. kovo mėn. 1 d. 6 val. va-
karo parapijos salėje įvyksta
metinis visuotinis šaulių susi-
rinkimas. Prašome visus daly-
vauti ir atsivesti draugus ir pa-
žįstamus. Yra išsiuntinėti pa-
kvietimai su programa, kur iš
svarbesnių punktų yra naujos
valdybos rinkimai ir šaulių
kandidatų priesaika.

Šaulių kuopos v - ba.

BŪRELIO ĮNAŠAI

Vasario 16 gimnazijai remti
būrelio vadovas St. Dalius su-
rinko iš būrelio narių - rėmėjų
įnašus už 1969 metus. Sumokėjo
už visus metus pirmyn po \$12
šie būrelio rėmėjai:
L. Bacevičius, J. Bulionis, A.
Dirsis, B. Grinius, A. Jankūnas,
M. Juodis, S. Kačinskas, J. Kriš-
tolaitis, E. Kronienė, dr. V. Kve-
dars, Alf. Kybartas, Vl. Kybar-
tas, E. Lengnikas, E. Lengnikie-
nė, V. Leparskas, J. Liaugminas,
A. Liaukus, J. Mikšys, K. Mik-
šys, V. Miškinis, V. Navickas, A.
Pilipavičius, Z. Pulianauskas,
F. Rimkus, R. Rimkevičienė, E.
Sakavičienė, L. Skriptutė, A.
Stasevičius, J. Svilas, J. Tarvy-
das, A. Tėvelis, dr. O. Valaitie-
nė, J. Valevičius, M. Žiurlienė.
Sumokėjo už pusę metų po \$
6 - šie asmenys:
V. Burdavičienė, St. Dalius,
dr. A. Gaillius, B. Grajauskas, A.
Kaušpėdas, V. Kazlauskas, P.
Lesevičius, A. Mingėla, V. Nar-
kevičius, P. Sakalas, P. Savic-
kas, prel. dr. J. Tadaraukas, I.
Varnas.
Nuo 1969 m. sausio mėn. 1 d.
iš būrelio-rėmėjų pasitraukė A.
Keršys, kuriam reikiama nuo-
širdi padėka už gimnazijos pa-
rėmimą. Taip pat nuo sausio 1

d. būrelio narių-rėmėjų prisi-
dėjo A. Liaukus, sumokėdamas
rėmėjo mokesį už visus metus.
Sveikiname ir reiškiamo padė-
ką prisijungus prie pastovaus
gimnazijos rėmimo. Tuo būdu
dabar šį dvigubą būrelį sudaro
pastovus 47 narių skaičius.

Surinkti pinigai iš narių įna-
šų \$486.00 sumoje sausio mėn.
pabaigoje buvo įnešti į Šalpos
Fondo sąskaitą "Talkoje" iš-
siuntimui gimnazijai Vokietijo-
je. Nuo būrelio įsteigimo 1965.
IX. 11 iš viso surinkta iš išsiųs-
ta gimnazijai \$2,070.00. Vi-
siems būrelio nariams nuošir-
džiai dėkoju už teikiamą para-
mą Vasario 16 gimnazijai, o taip
pat už taip greitą ir sklandų
įnašų sumokėjimą. Ačiū visiems!
St. J. DALIUS

Būrelio vadovas.
**LIETUVIŲ KREDITO KOOPERA-
TYVAS "TALKA"** 1969 m. vasario
22 d. šeštadienį, 4 val. po pietų,
Ausros Vartų salėje, įvyko narių - šė-
rininkų metinis susirinkimas.

Atkelto iš 5 psl.
darbą. Kurie tuo metu mokyto-
javo ar mokėsi, sągaivinturie
gražius prisiminimus ir paiki-
tum savo vaikams puikaus dar-
bo liudijimą. Norinčių įsigyti
minėtą leidinį turėtų būti tikrai
didelis skaičius, nes vien vaikų
darželiuose dirbo 115 mokytojų,
pradinėse mokyklose 296, gim-
nazijose - progimnazijose 615,
kurių sąrašai tilps šioje knygo-
je. O mokinių vaikų darželiuose
buvo 1935, pradinėse mokyklose
3961, gimnazijose-progimnazij-
ose 2858. Abiturientų baigė lie-
tuvių gimnazijas apie 1200, ku-
rių sąrašai talpinami. Apžvalgo-
se daug kur minimi ir sto-
vyklų komitetai, kurie vienokiu
ar kitokiu būdu dalyvavo mo-
kyklų gyvavimo istorijoje. Trum-
pai tariant, knyga patartina įsi-
gyti kiekvienam lietuviui, ku-
rioje ras daugelis savo pavar-
dę, fotografiją ir atliktus švie-
timo darbus.

ATSIŪSTA PAMINĖTI
1. Aidai, Nr. 1, 1969. Redaguoja
dr. Juozas Grinius. Leidžia Tė-
vai Pranciškonai.
2. Skautų Aidai, Nr. 1 (1969) ir
specialus numeris Lietuvos
laisvės kovos metams paminė-
ti.

JOE'S BUTCHER & GROCERY
LAURINAITIS JUOZAS
ALUS, MINKŠTI GĖRIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.
PRITYRĘS ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKO SKONIO DEŠRŲ
GAMINTOJAS.
PRISTATYMAS GREITAS IR SAŽINGAS Į NAMUS, SALES VISOSE
MIESTO DALYSE.
TEL: 524-0209
1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.
(Prie požeminio "METRO" stoties).

Jetté & Frère Itée
Plumbing & Heating kontraktorius
• Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
• Apkainavimas nemokamas
140 - 2e AVENUE LASALLE **366-0330**

LaSalle • DART • CORONET • CHARGER • DODGE • CHRYSLER • CAMION DODGE
AUTOMOBILE INC. ★
7635, BOUL. LASALLE LASALLE, QUÉBEC TEL. 366-7818
LAURENT DAIGNEAULT Président

Tony's Photo Studio - PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMECIAMS IVAIRIOS PROGOS
1920 FRONTENAC ST. - MONTREAL, P.Q.
TEL. 525-8971. T. Laurinaitis

A.B.C. SIUNTINIŲ AGENTŪRA
KALMAITIS JUOZAS KAUNAS
3891 St. Lawrence Blvd. Montreal 18, P.Q. Tel. VI4-9098
• ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti maito mokesį.
• ABC aptarnauja Montrealyje LIETUVIUS klientus, kurių pilną pasitikėjimą turi jau 14-ka metų.
• ABC turi dideli pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, --- aukščiausios kokybės ir žemiausia kaina!!!
• ABC priima ir pinigus už kuriuos jūs giminės gali nusipirkti įvairias prekes dolerinėse krautuvėse Lietuvoje.
• ABC turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams į Lietuvą:
NELAUKdami ŪZEIKITE I-ABC IR ŪZSAKYKITE SIUNTINIUS, TADA IŠVENGSITE SKUBĖJIMO
ABC patarnavimas --- 100% pasitekinimas!
UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)
100 sv. cukraus \$15.50 Šitos kainos įskaitant: produktus,
100 sv. miltų \$21.50 maitą, persiuntimo mokesį ir t.t.
100 sv. ryžių \$25.00 Jūs nemokėsite nė vieno centa
20 sv. taukų \$12.70 daugiau!

JONO KARDELIO PELENAI ČIKAGOJE

Velionies Žmonos, Liet. Ope-
ros solistės p. E. Kardelienės
brolis p. Albinas Raciborskas, išbu-
vęs savaitę laiko, prieš ir po laido-
tųjų, Montrealyje, pelenų urną nu-
vezė vasario mėn. 18 d. Čikagon.
Pelenus Čikagoje pasitiko visuome-
nės atstovai ir vėliau urna buvo pa-
dėta Petkaus laidotuvių koplyčioje.
Joje penktadienio (vasario 21 d.) va-
kare įvyko iškilmingas organizaci-
jų ir pavienių asmenų atsisveikini-
mas su mirusiu visuomenininku ir
spaudos darbotyju. Atsisveikini-
mas buvo išpūdingas ir gausus da-
lyviais. Šeštadienį urna buvo pala-
dėta į Tautinės kapines, kur ji bu-
vo padėta šalia Lietuvos respubli-
kos prezidento Dr. K. Griniaus pe-
lenų urnos.

AUKOS JONO KARDELIO FONDUI VIETUJE GĖLIU:

1. Dauglavicius A.V.
2. Gaurio A.A. ir Knystautai R.A.
3. Juodviršiai J.M.
4. Kęsgailai J. S.
5. Paviloniai V.
6. Adomoniai J.J.
7. Vermolen J. (Mrs.)
8. Ivanauskai V.V.
9. Adomaičiai J.M.
10. Jurgučiai A.L.
11. Giriūnai L.V.
12. Lukoševičiai J.R.
13. Vazalinskai J.A. ir D.G.
14. Šulmistras M.O.
15. Danaičiai A.S.
16. Abramonis B.
17. Adomoniai P.J.
18. Linkonai E. D.
19. Šiaušėliai J.M.
20. Paukštaičiai P.A.
21. S.L.A. 123 kuopa Montrealyje.
22. Žvejotojų-Medžiotų klubas "Nida"

* Praeiame "NL" numeryje Jono Karde-
lio laidotuvių nuotraukos buvo padarytos
Algio Jaugelio ir Raimundo Kunnapuu.

• Sirgo ir jau pasveiko J. Ka-
lakauskas, M. Paragis ir A.
Keršys.

Padėkos

D.L.K.Mindaugo Šaulių Kuopos Valdyba
išreiškia didžią brolišką padėką, ruošto
1969 m. vasario mėn. 1 d. parengimo ---
"Subatvakario" programos išpildytojams,
tarybos talkininkams ir visiems bet kuo
prisidėjusiems; taip pat publikai už gau-
singą atsilankymą.

Kuopos Valdyba

• D.L.K.Mindaugo Šaulių Kuopos visuo-
tinis metinis susirinkimas šaukiamas ko-
vo mėn. 2 d. 12 val. Aušros Vartų parapi-
jos salėje.

Kuopos Valdyba.

LIETUVIŠKAS AČIŲ!

Šių metų Vasario 16-sios mi-
nėjimas Montrealyje, kuris įvy-
ko Vytauto Didžiojo klubo per-
pildytoje salėje, praėjo išpūdin-
gai ir laikome gražiu pasiseki-
mu.

MLB prezidiumas šia proga
taria lietuvišką ačiū aktyviai
prisidėjusiems prie šios mūsų
visų šventės realizavimo: gerb.
garbės svečiams, gerb. prele-
gentui, mieliems menininkams
ir lietuviškam jaunimui. P-lę
Lukauskaitę atsiprašom už Jū-
sų pavardės praleidimą ir ta-
riame čia ačiū už taip gražų
pasirodymą. Dėkojame abiejų
parapijų klebonams už gražias
pamaldas, o visoms organizaci-
joms už skaitlingą dalyvavimą
su vėliavomis ir organizuotai.
Ypač džiaugiamės jaunimo gau-
siu dalyvavimu. Ypatinai nuo-
širdų ačiū Prezidiumas taria
Vytauto Didžiojo klubui, kuris
Vasario 16-sios minėjimui salę
davė beveik visai veltui. Tai be
galo gražus žestas. Atrodo, kad
visi imame suprasti, jog mums
reikalinga statyti daugiau su-
jungiančių tiltų, o ne užtvartos
sienu.

Lietuviškas ačiū ir visiems
Montrealio lietuviams: jūsų at-
sinešta šventiška nuotaika ir
lietuviškos širdys padarė šią
šventę vertą Vasario 16-sios
vardui!

KLB Montrealio Seimelio
PREZIDIUMAS

MOKYKLoms PAREMT BALIUS

Kovo mėn. 8 d. Aušros Vartų
parapijos salėje įvyks lietuvių
mokykloms Montrealy paremti
balius.

Meninę programą išpildys iš
Toronto Varpo sutartinė, vado-
vaujama Dalios Viskontienės-
Skrinskaitės.

Visus prašome ruoštis šiam
gražiam vakarui ir dar tuo pri-
sidėti prie lietuviškų mokyklų
išlaikymo.

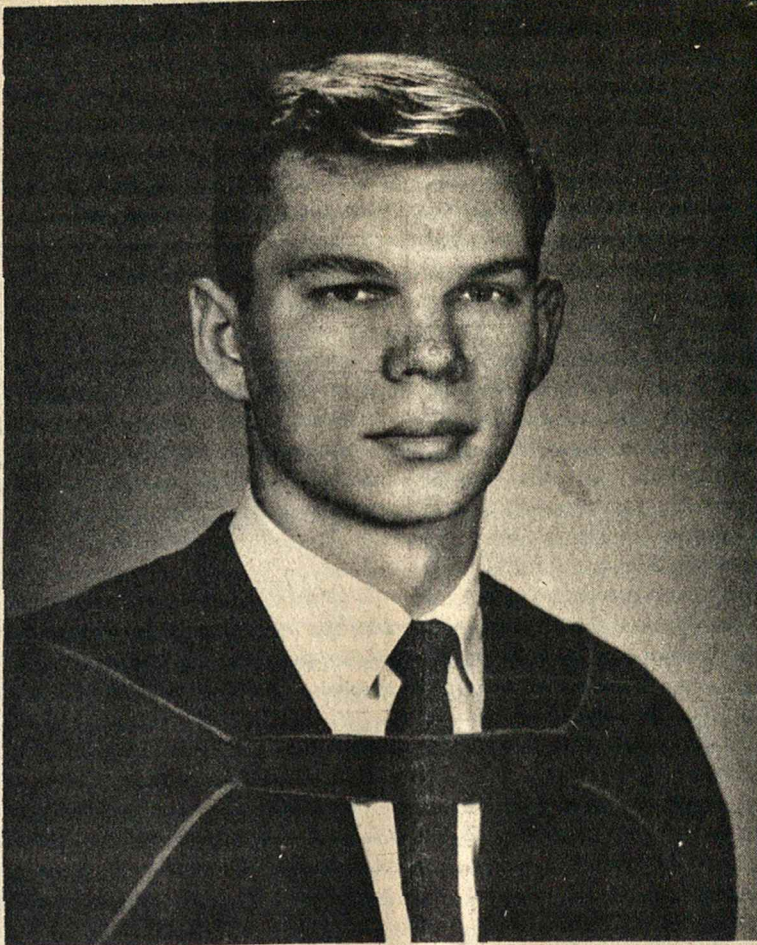
Montrealio Liet. Mokyklų
Tėvų Komitetas.

FILMAS APIE VILNIU, (anglu kalba).

"A Day in Vilnius", filmas anglu
kalba, bus rodomas kovo mėn. 9 d.
2 ir 4 val. p.p. D.L.K. Vytauto
klubo salėje, 2161 St. Catherine
East.

Filmas garsinis ir trunka apie
1 valandą laiko. Įėjimas - laisva
auka liet. radijo pusvalandžiui. Lie-
tuvų šešt. mokyklų moksleiviams
įėjimas nemokamas.

Montrealio Liet. Radijo
pusvalandis.

DR. ROMAS KNYSTAUTAS. Gimęs 1938 m. Kaune, 1960 metais baigęs mechaninės
inžinerijos fakultetą McGill universitete. 1962 m. įsigijo magistro laipsnį ir 1968 m.
rudenį apgynė mokslinį darbą doktoratui tema: An Experimental Study of Spherical
Gaseous Detonation Waves. Dabar dėsto McGill universiteto mechanikos inžinerijos
fakultete. Pasižymi darbūnu, rašo mokslo žurnaluose ir atskiruose leidiniuose. Uni-
versiteto vadovybės yra siunčiamas su paskaitomis į Amerikos ir Europos tos srities
mokslininkų suvažiavimus.

REIKALINGOS MOTERYS

namų ruošos darbus geroje žei-
nose. Pastovus darbas. Geras at-
lyginimas su atskiru kambariu.

Pageidautinas nors žioks oks
anglų arba prancūzų kalbos mok-
jimas. Teirautis:
LAWRENCE SERVICES CO
TEL. 482-5142.

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
buvęs mokytojas,
turi daug prityrimo užpildyti
visokius Income Tax blankus.
Kreiptis asmeniškai arba
skambinti tik šiomis die-
nomis ir valandomis:
Šeštadieniais nuo 1-5 v. PM.
A. Matulio bute:
7686 Edward St., LaSalle.
Tel. 366-3805.
Sekmadieniais 1-5 v. PM.
Restorane Kaunas.
2587 Ontario St. East.
Tel. 525-0196.
Taipgi jis užpildo visokius
pensijų ir emigrac. blankus.

MONTREALIO LIETUVIŲ MOKYKLoms

PAREMTI

BALIUS

SU MENO PROGRAMA,

kurią išpildys "VARPO SUTARTINE" (iš Toronto), vadovaujama Dalios Viskontienės,
kovo mėn. 8 d. (šeštadienį), 7:30 val. vakaro AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE.

Skani vakariene --- Idomi loterija --- Stiprus gerimai

Bilietai: Suaugusiems \$3.00,
moksleiviams \$1.50.

Rengia
TĖVŲ KOMITETAS.

KLAUKUS VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS MONTREALYJE

Liūdna, kai tiek daug gerų no-
rų sudedama į koki nors darbą,
o korespondentas vienu plunks-
nos brūkštelėjimu viską pava-
dina nenusisėkusių bandymu.

Bet ar nebūtų liūdniau, jei to-
kie parengimai būtų nepelnytai
išgiriama? Taigi, būkime atviri
nors patys sau.

Kad DLK Vytauto klubo salė
tokiems minėjimams yra netin-
kama - jau buvo įrodyta praėity.
Žinome, šį kartą ji nebuvo pa-
sirinkta laisvu noru. Tikslai pa-
žadėtosios salės stalga nega-
vus, gal ir reikėjo gelbėti padėti
ir rengti minėjimą ten, kur pa-
kliuvo. Tačiau, ir šiuo atveju,
kaikurių nesklendimų galima ir
turėjo būti išvengta.

Minėjimas atsilankė virš 700
žmonių. Pritrūko sėdimų vietų.
Bet kiek buvo kėdžių, užimtų
sukrautais paltais? Ar salės
tarnyba negalėjo prižiūrėti, kad
paltai būtų paliekami rūbinėje,
o jei ir išnešami salėn, tai bent
laikomi ant nuosavų kelių? To-
kiu būdu būtų išvengtas papildo-
mų kėdžių triukšmingas gabe-
nimas (iš alinės apačioje) ir dar
net pagrindinio prelegento kal-
bos metu. Vienodai piktinančiai
atrodė, kad tik kalbą įpusėjus,
tesurandamas ir pristatomas
(pagaliau!) veikiantis mikrofo-
nas.

Na, ir apie pačias kalbas. Jei
kviestajam prelegentui neribo-
jamas laikas ir vėliau suteikia-
mas žodis dar nenumatytam
svečiui, tai kuriems galam pats
pirmininkas, atidarydamas mi-
nėjimą, išibėgė ja su savo žodžiu
ir nežino net kada sustoti?
Taipgi gaudino ir pranešė-
ja, kuriai pakartotinai nesisekė
perskaityti savo pačios pasira-
šytus kelis lietuviškus saki-
nius.

Panašiu "sklandumu" vyko ir
meninė dalis. Žodžių, organiza-
vimas priminė tremties sto-
vyklę rengtus pasirodymus.
Trūko dar tik peilių rijikų ir
per ugnies lankus šokinėjančių
akrobatų. Taip buvo perkrauta!

Neapseita ir be linksmų mo-
mentų. Tai simbolinių gėlių pa-
dėjimas, balerinos čiuožinėji-
mas ir pabaigoje beveik "len-
kiškai saldus" dėkojimas bei
apdovanojimai.

Taip žmogus ir nežinojai, ar
buvai Vasario 16-tos minėjime,
ar Kalėdų eglutėje, ar šiaip tik
Biafroje. Laimai, minėjimo me-
tu, apačioje veikė alinė, kur,
kartu su gausiu nepilnamečių
būriu, buvo galima nors bonku-
tėje alaus paskandinti visus to-
kių minėjimų nusivylimus.

W.

PRANEŠIMAS

Petras Adamonis Quebeco
Provincijos Teisingumo Minis-
terio yra patvirtintas kaip
"Commissioner for Oaths"
Montrealio apylinkėi (District).
Tai yra teisė tvirtinti įvai-
rius dokumentus, imti priesai-
kas.

Patarnavimas šiuose reika-
luose duodamas visiems nemo-
kamai.

NIAGAROS PUSIASALIS

Antanas Vaškelis, gyv.
Niagara Falls, Ont., savo tau-
tiečiams susirinkusiems š. m.
vasario mėn. 8 d. į jo gimtadi-
nio minėjimą, širdingai dėkoja
už gerą dovaną, pasakytas kal-
bas bei linkėjimus ir pats linki
visiems geros sveikatos.

Šia proga aukoja Tautos Fon-
dui \$10.20.

Antanas VAŠKELIS.

Jeį esate naujai atvykęs į Kanadą Jums reikia štai ką žinoti apie pajamų mokesčius:

Pirmiausia, jei turite pajamų, rei-
kia užpildyti pajamų mokesčių for-
mas. Nesvarbu, ar esate pilietis, ar
ne. Jei gyvenate Kanadoje, pajamos
iš visų šaltinių, ar jos būtų gautos
Kanadoje ar iš kitur, yra apmokesti-
namos. Tai nėra taip komplikuota,
kaip atrodo.

Jei gavote pajamas atlyginimo ar-
ba algos pavidalu, darbdavys bus
jau atskaitęs pajamų mokesčius.
Vidėlio ir Jūs turite užpildyti pa-
jamų mokesčių formas. Tai liečia
tiksliai 1968 metais turėtas pajamas.
Jei turite iš ankščiau nesumokėtų
mokesčių, reikia sumokėti iki ba-
landžio 30 d.

Turbūt pastebėjote, kad kai kas
gauna pastu mokesčių formas, ad-
resuotas pavardėmis, ir klausėte sa-
ve, kodėl Jūs negavote. O galbūt
pagalvojot, kad Jums nereikia už-
pildyti mokesčių formų.

Išidėmėkite, kad mes adresuotas
formas galime siųsti tik tiems as-
menims, kurie užpildė mokesčių for-
mas praėjusiais metais. Kitais me-
tais jas gausite ir Jūs. Šiais metais
paimkite pajamų mokesčių formas
(Income Tax Forms) iš vietinės mo-
kesčių įstaigos arba pašto.

Jei reikia pagalbos užpildyti
formai ir pridėtasis vadovas ne-
padeda, atėikite pas mus. Netoli
Jūsų yra apylinkės mokesčių įstaiga
(District Taxation Office), kuri paaiškins
visus klausimus apie pajamų mokesčius.
Dauge-
lis įstaigos tarnautojų moka ke-
letą kalbų. Jei norite, galite at-
siveisti draugą, kaip vertėją. Vie-
nu ar kitu būdu, sutvarkysime Jū-
sų pajamų mokesčius ir nereikės
rūpintis.

Mes esame
tam kad
pagelbėtume

Department of
National Revenue, Taxation

		ADRESAS: 1465 De Seve Street Montreal 205, Que. TEL. 766-5827.
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA		
MOKA UŽ:		
DEPOZITUS	5.0%	DUODA PASKOLAS:
ŠERUS (numatyta)	5.5%	ASMENINES 9%
TERM.IND. 1 metams	6.5%	NEKILN. TURTO 8.5%
TERM.IND. 2 " "	6.75%	Iskaitant gyvybės apdraudą iki \$10,000.
TERM.IND. 3 " "	7.0%	JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis, (pradedant 6.5%).
Nemokamas gyvybės draudimas iki \$2,000 šerų sumos.		

HIGHLAND AUTO BODY CALEX GAS BAR DIRBTUVĖ---GARAŽAS 671b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7287 Savininkai: V. Sužinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252		Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai: Infra red & Vinyl Taps painting Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai Padangos žemiausiomis kainomis ir būtinyje. Lietuviams nuolaida. 10% speciali nuolaida iki 1969 m. vasario 28 d. tiems, kurie atsisėdį šį skelbimą.
---	--	--

APSIDRAUSK! ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC. GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ 3907 A Rosemont Blvd. TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355 S-tos "Lite" nr. 752D	P. ADAMONIS Chartered Insurance Broker Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario PROVINCIOSE Skr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.
--	--

A. J. Norkeliūnas Commissioner of the Superior Court of Montreal MONTREAL ENTERPRISES Reg'd VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS		6695 — 35th Avenue, Rosemount, (kamp. St. Zotique) Montreal. Telefonas RA. 7-3120
---	--	---

ADAM'S LaSalle Restaurant • 16 metų pagarsėjęs "smoked meat" patiekalu. • Visoks maistas pristatomas į namus. Juozas Stankevičius TEL. 365-8666 Leonas Gureckas 7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSalleje.	
--	--